

afgiftekantoor
Brussel X
jaargang 20
nummer 3
juni 2000

3 MILIEURAMA

VENSTER OP HET VLAAMSE LEEFMILIEU

Magazine van
Bond Beter Leefmilieu
Twekerkenstraat 47
B-1000 BRUSSEL
Tel.: 02/282.17.20
Fax: 02/230.53.89

De biologische landbouw in Vlaanderen 3

Oog in oog met Magda Aelvoet 8

Mobiliteit en de paars-groenen:
een evaluatie 15

Een zomer vol (o)zon 26

Doek over Doel 30

■ Commentaar Groen, paarser, blauwst	2	■ Consument Katten in groene zakken	22
■ Dossier De opmars van de biologische landbouw	4	■ Focus Een reactie op vorige lezersbrief	24
■ Oog in oog Interview met minister Aelvoet (Agalev)	8	■ Achtergrond Een zomer vol (o)zon	28
■ Advies Het 6de Milieuactieprogramma	12	■ Focus Doek over Doel	30
■ Politiek Hoe groen is het paars-groen mobiliteitsbeleid	15		
■ Boek	18		
■ Milieuberichten	20		
■ De Beweging Vijf jaar Energie Beheer Cel Limburg	21		

commentaar

Ongelofelijk toch dat de meest bochtige wegen zich steeds in een groengebied bevinden. Niets is daarentegen zo lekker rechttoe-rechtaan als een volwassen snelweg - liefst nog met zes meter ruimte aan weerszijde om toekomstige uitbreidingsmogelijkheden in ogenschouw te nemen -, die het hinterland met de haven verbindt. Smog, ozon en uitlaatkleuren van Mieke Volvo gratis bijgeleverd. Het belooft weer een hete zomer te worden.

Nog een geluk dat tenminste de biologische landbouwsector zo'n spectaculaire groei heeft gekend het afgelopen jaar. Begin juni organiseerde het Vlaams Platform voor de Biologische Landbouw de tweede editie van Week van de Biologische Landbouw. Wederom was de interesse van consument, media en beleidsverantwoordelijken zeer groot. Ook zonder voedingschandalen vinden u en ik de weg naar bio. Dioxines, pesticiden en kunstmeststoffen horen

nu eenmaal gewoon niet thuis in ons dagelijks dieet. Daarbij groeit ook het besef dat - in de niet aflatende stormloop naar een steeds hogere (over)productie - niet alleen de kwaliteit van onze voeding afneemt. Ook natuur en landschap worden voor de geïndustrialiseerde landbouw opgeofferd.

Groen, paarser, blauwst

Onlangs ook opgeofferd aan de blinddoekenindustrialisatie: Doel. Het doek is gevallen: Doel wordt, ondanks het vele roepen in de woestijn van de paars-groene regeringsvorming, langzaam gewurgd ten behoeve van de havenlobby en haar waterdragers. Agalev kreeg de deur in haar gezicht en u en ik leerden het soortelijk gewicht van de groenen in de Vlaamse regering kennen. Bovendien dreigt Doel slechts een voorproefje te zijn van wat ons nog allemaal nog te wachten staat aan infrastructuurterreur. Benieuwd naar hoe recht de groene wegen dan blijken te lopen ...

Davy Polle Paulus

COLOFON

MILIEURAMA - VENSTER OP HET VLAAMSE LEEFMILIEU
20ste jaargang - verschijnt tweemaandelijks
Magazine van Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw

REDACTIE EN ADMINISTRATIE
Bond Beter Leefmilieu
Tweckerkenstraat 47 - 1000 Brussel
Tel. 02/282.17.20 - Fax 02/230.53.89
e-mail: hostmaster@bblv.be
<http://www.bondbeterleefmilieu.be>

ABONNEMENTEN
140 BEF (los nummer)
750 BEF (jaarabonnement)
1.500 BEF (steunabonnement)
1.500 BEF (abonnement buitenland)
Betaling kan op rekeningnummer 001-1475409-18 van
Bond Beter Leefmilieu vzw.

COMBI-ABONNEMENTEN
Lidorganisaties van Bond Beter Leefmilieu kunnen hun leden een uiterst voordelig combi-abonnement van Milieurama aanbieden. Geïnteresseerd? Neem vandaag nog contact op met het BBL-secretariaat.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Danny Jacobs
Tweckerkenstraat 47, 1000 Brussel

HOOFDREDACTEUR
Davy Polle Paulus

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER:
Esmeralda Borgo, Stefaan Claeys, Charles De Buyser, Sofie De Greef, Erik Grietens, Danny Jacobs, Martine Langen, Bea Lootens, Bart Martens, Sophie Mestré, Johan Niemegeers, Davy Polle Paulus, Sandra Van Aerschot, Jo Van Assche, Johan Vandewalle, Saar Van Hauwermeiren, Set Van Houdt, Dirk Van Regenmortel, Patrick Verheye, Willy Weyns

FOTO'S
Frans Geys, Luc Verhaegen, BBL-archief, Velt vzw, Naredi

VORMGEVING EN DRUK
VUMpress

COPYRIGHT
Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding en kennisgeving.

ADVERTENTIES
Adverteerders zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de opgenomen advertentie.

PAPIER
Milieurama wordt gedrukt op niet-gebleekt kringlooppapier, de kaft is niet-chloorgebleekt.
Gooi deze Milieurama niet zomaar weg! Geef hem door aan vrienden of geïnteresseerden. Volledig uitgelezen? Geef Milieurama dan een plaatsje bij het oud papier.

EÉN JAAR NA DE DIOXINECRISIS:
DE OPMARS IS BEGONNEN

Oppervlakte biologische landbouw in Vlaanderen bijna verdrievoudigd

De Week van de Biologische Landbouw is pas aan haar tweede editie toe, en nu al kan geschiedenis geschreven worden. Sinds vorig jaar is het Vlaamse landschap drastisch hertekend: we hebben opeens een regering die zelf streeft naar 10 procent bio tegen 2010, de grootwarenhuisketens staan te drummen om hun assortiment bioproducten zo snel mogelijk compleet te hebben, de natuurvoedingswinkels kiezen resoluut voor een biologisch profiel en ... de oppervlakte biologische landbouw in Vlaanderen is bijna verdriedubbeld!

Eind 1999 stond de teller al op 0,4 procent tegenover 0,15 procent eind '98.

Tekst: Stefaan Claeys

Verleden

Woelige tijden waren het, vorig jaar, tijdens de eerste Week van de Biologische Landbouw. De vertrouwde kip op zondag was er opeens niet meer. Helaas, ook de vertrouwde eitjes, koekjes, gebakjes, ... verdwenen één na één uit de winkelrekken. Niet veel later verkoos zelfs de cola om haar prominente plaats in de schappen te ruilen voor een discrete aftocht richting riool. Een politieke crisis volgde, waarbij twee ministers moesten opstappen. Wat was er aan de hand? Net op het moment dat de biosector met enkele activiteiten de aandacht wilde trekken, werd het land meegezogen in enkele voedselschandalen zonder voorafgaande.

Opeens waren alle blikken gericht op de enkele tientallen natuurvoedingswinkels die toevallig op dat moment opendeurden. Daar waren wel alle producten verkrijgbaar en neen, ze moesten niet uit de rekken want dioxinevergiftiging is niet mogelijk bij biologische producten. Biologische kippen eten immers gecontroleerde biologische granen, zonder pesticiden of antibiotica, laat staan smeerolie. Het werd een echte overrompeling. De bio-eierenomzet verzevenvoudigde(!) die

week en nog meer zat er ook wel in, mochten er meer bio-eieren geweest zijn. Bio was opeens aan de orde van de dag en half België heeft het geweten.

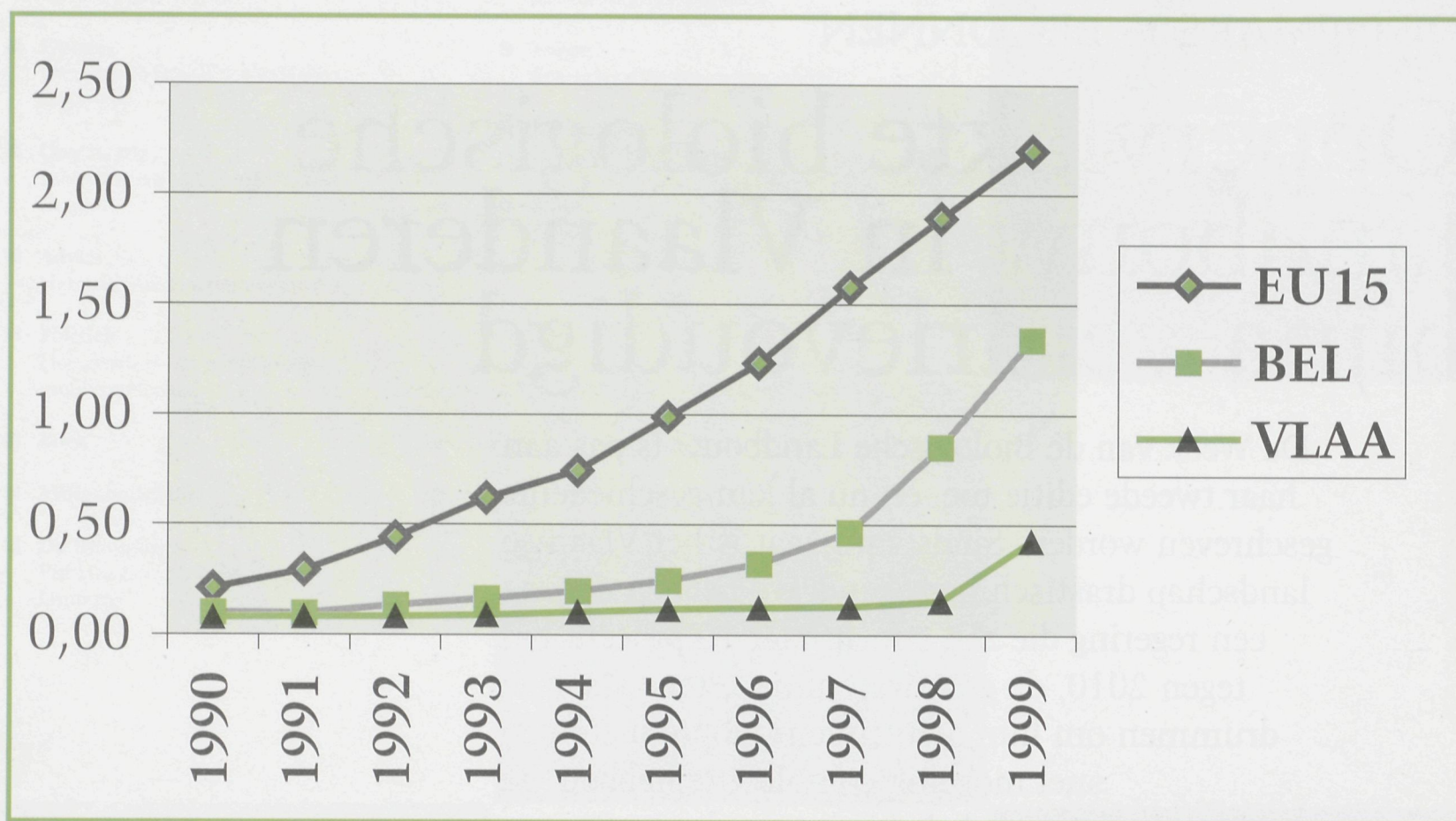
Heden

Vandaag is de drukte wat overgewaaid, maar één en ander is toch onomkeerbaar veranderd. De cijfers spreken voor zich. Om te beginnen heeft de landbouwproductie duidelijk het gepaste groeiritme te pakken: op één jaar tijd groeide het biologisch landbouwareaal van 1.099 naar 2.723 hectare, bijna een verdriedubbeling. Met 0,4 procent blijven we heel klein, maar de achtervolging op het Europese gemiddelde, inmiddels 2,2 procent, is ingezet. Op onderstaande grafiek is de evolutie van de biologische landbouwoppervlakte in Europa, België en Vlaanderen gedurende het voorbije decennium weergegeven.

Toch is de landbouwproductie bijlange na nog niet in staat om de groeiende vraag naar bioproducten bij te benen. Globaal kende de sector een omzetstijging van 75 procent, waarmee de kaap van 5 miljard BEF voor het eerst overschreden

dossier

Evolutie van het percentage biologische landbouw in Vlaanderen, België en de Europese Unie.

werd. Dit was grotendeels te danken aan de introductie van nieuwe producten. Met name de grootdistributie heeft gemerkt dat het assortiment bio één van de sterkste groeicijfers kende en investeert daarom volop in een verdere uitbouw. De grote ketens hebben reeds enkele honderden bioreferenties in de rekken. Delhaize maakt reeds meer dan een jaar gebruik van een opvallend en eenvormig etiket voor de bioproducten, en naar aanleiding van de tweede Week van de Biologische Landbouw starten Colruyt en GB met een gelijkaardig project. Ook de natuurvoedingswinkels die resoluut een biokoers uitstippelen, konden groeicijfers van 20 procent en meer neerzetten. Binnen deze sector is trouwens eveneens een duidelijke profilering merkbaar rond bio: steeds meer winkels laten zich als bio-verkoopspunt certificeren (en dus controleren) en steeds meer reformproducten en supplementen schakelen ook over naar biologische ingrediënten.

Biobeleid

Ook op beleidsvlak werden belangrijke resultaten geboekt. De nieuwe bewindsploegen konden niet om het thema voedselkwaliteit heen. In het regeerakkoord van de nieuwe paars-groene Vlaamse regering werd de campagnedoelstelling '10 % bio in 2010' letterlijk overgenomen. Tegelijk werd de opmaak van een 'actieplan biologische landbouw' aangekondigd. Daarmee werden meteen de twee belangrijkste punten uit het verlanglijstje van de 10 op 10-campagne ingewilligd.

Het actieplan biologische landbouw van de Vlaamse regering wordt tijdens de Week van de Biologische Landbouw voorgesteld. De beleidsbrief van Vlaams Landbouwminister Dua lichtte

alvast een tip van de sluier: zo zal er extra reconversiesteun komen voor varkenshouders die omschakelen naar bio, gaat er meer aandacht naar biologische landbouw in landbouwonder-

Belbior trekt aan de alarmbel

Veel geblaat maar weinig wol

Tekst: Dirk Hebben, Belgische Beroepsorganisatie voor Biologische Land- en Tuinbouwers

Bij het aantreden van deze paars-groene regering, waren de verwachtingen wat betreft steun aan de biologische landbouw hooggespannen: voor het eerst stond zelfs een concrete doelstelling in de regeringsverklaring, en met Agalev als regeringspartner moest het wel in de goeie richting gaan.

Aan goede voornemens geen gebrek, in die mate zelfs dat buitenstaanders de indruk krijgen dat alle aandacht en alle subsidies binnen landbouw momenteel richting biologische sector gaan. Zowat iedereen in de landbouw - of het nu een proefstation, een landbouworganisatie, veiling, melkerij, ... is - voelt zich bijgevolg geroepen om "iets rond biologische landbouw te doen". Vanuit de biosector heeft men

dan ook momenteel de handen vol om al deze goed bedoelde initiatieven te coördineren en enigszins op elkaar en op de reële noden van de biotelers af te stemmen.

Concreet betekent dit dat telers die na 1 april 1998 met omschakeling gestart zijn, nog geen frank steun ontvangen hebben. Wat de steun voor 2000 betreft, werd nog geen enkel formulier verstuurd, terwijl de aanvragen normaal vóór 1 mei moeten ingediend worden. Het kabinet van minister Gabriëls wijst ondertussen in alle richtingen: eerst was het "administratieve vertraging", nu komt er geen fiat van het kabinet van Begroting. Het Ministerieel Besluit van 2000 werd dus nog altijd niet ondertekend.

Voor Belbior is dit ontoelaatbaar. Men kan deze werkwijze op z'n minst als 'zeer negatief' bestempelen. Geïnteresseerde omschakelaars blijven immers met heel wat onzekerheid en verwarring kampen. Als we daar nog aan toevoegen dat er nog heel wat onduidelijkheid bestaat omtrent het al dan niet consolideren van deze hectaresteen in 2001 en de volgende jaren, of in welke aangepaste vorm deze al dan niet zal bestaan - er is momenteel een evaluatie opgestart -, kunnen we alleszins één ding verzekeren aan de nieuwkomers in de bio-sector: wie het voor de subsidies doet, is er aan voor de moeite.

wijs en vorming en zal de overheid de opmaak van individuele omschakelplannen subsidiëren. De Vlaamse Dienst voor Agro-Marketing (VLAM; 'van korstjes krijg je borstjes') gaat nu ook specifieke biopromotiecampagnes voeren. Maar om alle hindernissen vlot te kunnen nemen, zal onvermijdelijk een gecoördineerde actie nodig zijn met de federale minister van Landbouw en met de ministers van Arbeid en Onderwijs.

Ook de federale regering doet een duit(je) in het zakje, met een doelstelling op middellange termijn van 5 procent biologische landbouw tegen 2005. Het federaal ontwerpplan voor plattelandsontwikkeling stelt daarvoor al enkele maatregelen voor, zoals een verhoging van sommige steunpremies. Deze premies, die kaderen in de Europese steunregeling voor de biologische landbouw, hebben tot nu toe voornamelijk effect gehad in extensieve sectoren zoals de - voornamelijk Waalse - melkveehouderij. Voor intensieve teelten zoals groenten en fruit bleek het bedrag niet voldoende om veel telers tot omschakeling te inspireren.

Op Europees niveau werd het voorbije jaar verdergebouwd aan het wetgevend kader voor de biologische landbouw. De langverwachte wetgeving voor de dierlijke productie, die het lastenboek met de productieregels voor de biologische landbouw in alle lidstaten vastlegt, is ondertussen een feit. Biemelk en biokoteletjes voldoen nu in heel Europa aan dezelfde strikte regels! De introductie van een Europees overkoepelend biolabel wordt volop voorbereid, waardoor er op termijn ook aan de wirwar van biolabels een eind kan komen.

Toekomst

Al die positieve ontwikkelingen zouden je bijna duizelig maken. Toch past het om nog even met

beide voeten op de grond te blijven, vanwege de simpele vaststelling dat ten opzichte van vorig jaar slechts 0,25 procent van het gat met de 10 procent 'dichtgereden' is. Dat betekent dat we nog 9,6 procent verwijderd zijn van het campagnedoel, en dat het omschakelritme dus nog serieus moet opgedreven worden om er in 2010 te geraken. En er wachten nog andere uitdagingen: de milieuvriendelijke verpakking van bioproducten bijvoorbeeld.

Maar nu komt het echte werk eraan. De uitdaging moet op het terrein waargemaakt worden. Het Vlaams Platform voor de Biologische Landbouw - de 125 organisaties, instellingen en bedrijven die deze campagne voor de biologische landbouw mee schragen - staat alvast klaar om de bewindslui op hun beloften aan te spreken en om zelf de positieve kanten van de biologische landbouw duidelijk in de verf te zetten. En Bond Beter Leefmilieu wil haar trekkersrol in het Platform onverminderd waarmaken. ■

'HET BESTE ONDER DE ZON'

AEC-SMT-WAGNER EN CO

levert u:

THERMISCHE ENERGIE

Zonneboilers voor warmwater en verwarming met uitgebreide keurings- en testrapporten - ISO9001 norm.

Uw warmte is niet gratis!! Maar wel vlug terug te verdienen. Hoelang?

Dit wordt u gratis uitgerekend.

10 jaar waarborg

FOTOVOLTAÏSCHE ENERGIE

Voor autonoom gebruik als voor nettoevoeging (gridpower).

Solarmodulen met saturntechnologie.

20 jaar waarborg

REGENWATER SYSTEMEN

Filters-pompsystemen - Kwaliteits regenwatertanken.

Alles uit roestvrij materiaal, geluidsniveau lager dan 50dbA.

SENERTEC WKK

Een warmtekrachtkoppeling voor kleine verbruikers voor verwarming en electriciteit met een levensduur van meer dan 80.000 uren.

SUNPIPE

Voor het verlichten van donkere plaatsen met daglicht.

Geen verbruik van energie - eenvoudige installatie - geen onderhoud.

10 jaar waarborg

Uitgebreide documentatie met prijzen.

Schrijf, bel of fax naar:

AEC-SMT NV Beerten

Kuringersteenweg 283

3500 HASSELT

Tel. 011/87.16.26 - Fax 011/25.24.29

**DE HOOGSTE KWALITEIT
VOOR DE BESTE PRIJS.**

Nog even in herinnering brengen waar het allemaal om draait:

De biologische landbouw is een wettelijk vastgelegde landbouwmethode die kiest voor meer natuur, meer milieu en meer dierenwelzijn. Het is een landbouwmethode zonder chemische bestrijdingsmiddelen, zonder genetisch gemodificeerde organismen en zonder chemische smaakstoffen. Redenen waarom 128 organisaties deze landbouw willen zien groeien tot 10 procent van het landbouwareaal in 2010.

De 10 pluspunten van de biologische landbouw:

1. Minimale milieubelasting
3. Gezonde en eerlijke voeding
4. Rendabel zonder verborgen kosten
5. Meer werkgelegenheid
6. Vernieuwing op het platteland
7. Respect voor natuur en landschap
7. Verantwoorde omgang met plant en dier
8. Duurzame voedselvoorziening
9. Eerlijke Noord-Zuidrelaties
10. Nieuwe kansen voor boer en boerin

En het is eenvoudigweg lekker!

MAGDA AELVOET,
FEDERAAL MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID,
CONSUMENTENZAKEN, DIERENWELZIJN EN LEEFMILIEU

"Ik ben in geen geval bereid om de ecotaks te laten vallen!"

Tekst: Davy Polle Paulus

Meer dan een half jaar na haar aanstelling als federaal minister voor onder meer Leefmilieu ging Milieurama op bezoek bij Magda Aelvoet (Agalev). Op de agenda stonden thema's als productbeleid, ozon, afvalpreventie, bevoegdheden en ecotaks ...

Uw partij draait nu toch al even mee in het bestuur van dit land, wat op zich al een historisch feit is. Kan u misschien even aanhalen waarin uw beleid verschilt van dat van uw voorgangers?

Het feit dat men voor deze legislatuur geopteerd heeft voor een minister van Leefmilieu en niet voor een staatssecretaris op hetzelfde departement, maakt op zich al een groot verschil. Een minister kan immers zijn of haar eigen zaak rechtstreeks in de ministerraad afdwingen, terwijl men anders afhankelijk is van de goodwill van anderen. Maar ook op internationaal en Europees vlak biedt een ministerschap voordelen, vooral wanneer het gaat om het zich durven te positioneren in bepaalde gewichtige dossiers. Wat men binnen deze legislatuur ook niet mag onderschatten is de aanstelling van Olivier Deleuze (Ecolo) als staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling. Deleuze resideert immers deels onder de voogdij van Isabelle Durant (Ecolo), de minister van Transport en Mobiliteit, wat toch ook heel belangrijke thema's zijn in het milieudebat. Door de aanstelling van een staatssecretaris Duurzame Ontwikkeling hebben we meer hefboomen binnen de regering gecreëerd en wanneer ik dan de dingen in ogenschouw neem die momenteel in werking zijn gezet, werd er toch echt geïnvesteerd in degelijke programma's voor de toekomst. Zo geraak je eindelijk verlost van de 'dagiespolitiek'. In dat opzicht is productbeleid mijn allerbelangrijkste bevoegdheid, als een van de belangrijkste instrumenten vanuit toekomstig milieuoogpunt.

Een federale bevoegdheid impliceert een aanwezigheid op internationaal vlak. Zijn er hier concrete verschillen met het vorige beleid aan te halen?

Naar mijn gevoel is België beter en meer vertegenwoordigd in de internationale fora. We laten onze stem horen en proberen in de verschillende dossiers een voortrekkersrol te spelen. De prioriteiten op internationaal niveau zijn het klimaat – dé topprioriteit – en de biodiversiteit, met als belangrijk onderdeel GGO's. U zal zich nog wel herinneren dat België bij de afsluiting van het Protocol Bioveiligheid in Montreal een belangrijke rol gespeeld heeft. Maar de biodiversiteit als zijn geheel is voor mij een belangrijk aandachtspunt dat te lang door België stiefmoederlijk behandeld is geweest.

Een ander belangrijk verschilpunt met de vorige regering is dat ik probeer in alle dossier, en dus ook in de internationale, de integratie van het milieubeleid te concretiseren. Het internationaal leefmilieubeleid raakt op veel punten de Noord-Zuid problematiek en dit betekent concreet dat er een nauwe samenwerking is met minister Boutmans. Ontwikkelingssamenwerking is immers het domein waar leefmilieubekommernissen dienen opgenomen te worden, aangezien de ontwikkeling op een duurzame manier moet ingevuld worden. Dit wil zeggen dat de nadruk moet liggen op lokale duurzame kleinschalige initiatieven die zowel ecologisch als socio-economisch verantwoord zijn in plaats van grootschalige projecten te financieren die zowel het milieu als de aanwezige sociale en economische structuren ontwrichten. Vooral de versterking van de technische capaciteiten (capacity building) in ontwikkelingslanden is hierbij belangrijk.

Het spijtige is wel dat dergelijk internationaal en Europees werk, dat zeker voor Leefmilieu zo belangrijk is, weinig weerklank kent in de pers. Hoewel op die niveaus de krijtlijnen en grenzen van de mogelijkheden van ons Belgisch beleid worden getrokken, is de Belgische media hierin nog altijd niet geïnteresseerd.

g00g in 00g

Voor een integraal productbeleid is een goede afstemming tussen de gewesten onderling onontbeerlijk. Nochtans blijkt dit nogal vaak mank te lopen. Heeft u enig idee hoe dit in toekomst kan verbeteren?

Naar mijn gevoel wordt er momenteel veel meer dan voorheen geïnvesteerd in een samenwerking tussen de gewesten. Voor een aantal dossiers zit men op dit ogenblik wel degelijk samen aan tafel om op één lijn te komen, maar dat zijn altijd investeringen die tijd vergen. Voor wat betreft het productbeleid is één van de grote thema's, waar men op gewestelijk vlak wil gaan samenwerken, de problematiek van afvalstoffen; ver-

pakkingen en alles wat daarmee samengaat.

We hebben reeds een aantal heel concrete en vooral structurele dingen in gang gezet. Zo zal de samenwerking tussen het Interregionale Verpakkingscomité (IVC) en het federale niveau een juridische basis krijgen. Er werd onder andere al afgesproken dat de gewesten en het federaal niveau zullen betrokken worden bij de preventieplannen omtrent afvalverwerking.

Als we praten over afvalpreventie is de ecotaks - toch een geesteskind van u - een van de weinige instrumenten waarover we kunnen beschikken. Jammer genoeg werd het kindje vlak na de geboorte in de diepvries gestopt. Blijkbaar willen de groene partijen, met Ecolo voorop, geen strijdpunt van die ecotaks meer maken. Gaat er nog iets met die ecotaks gebeuren nu deze bijna gebruiksklaar is?

Het is op dit moment zeker niet zo dat Agalev - en ook niet Ecolo - op regeringsniveau de ecotakswet wil laten vallen. Die fameuze wet kwam destijds tot stand toen Agalev in de oppositie zat. Maar de liberalen maakten op dat moment ook deel uit van die oppositie en zij hebben zich publiekelijk stevig tegen de ecotakswetgeving verzet. Het is nu een beetje naïef om te gaan denken dat de VLD staat te springen om de ecotaks in realiteit te gaan toepassen. Langs andere zijde waren de meeste open liberale figuren op dat moment eerder voorstander van wat men nu met een groot woord 'ecobonussen' noemt. Onze betrachting is op dit moment een consensus binnen de regering uit te werken over hoe een dergelijke ecowet er in de toekomst zou kunnen uitzien. Voor ons, maar ook voor Ecolo, moet een wet in die zin wel degelijk het instrument ecotaks bevatten. Ik ben in geen geval bereid om de ecotaks te laten vallen, laat daar geen twijfel over bestaan.

Op basis van de beschikbare officiële cijfers kan men niet anders dan vaststellen dat de doelstellingen inzake afvalpreventie, die met de sector afgesproken waren, niet werden gehaald en dat men moet uitkijken naar een alternatief, wat dan logischerwijs de ecotakswetgeving zal zijn. Desnoods in een aangepaste, verkorte vorm.

Dat betekent dan een zoveelste uitholling en wijziging voor de wet.

Het probleem is dat die wet nooit werd toegepast. Als we willen komen tot een toepasbare ecowetgeving, waarvoor er bovendien ook nog eens een meerderheid binnen de federale regering moet gevonden worden, kunnen we niet anders dan oplossingen bedenken voor bestaande knelpunten. Uiteraard blijft het voor mij onaanvaardbaar en ondenkbaar dat het aspect ecotaks uit de wet verdwijnt.

Ondanks het feit dat het burgermanifest van huidig VLD-premier Guy Verhofstadt melding maakt van het instrument ecotaks, zijn de meeste liberalen eerder te vinden voor een 'ecobonussensysteem'. Kom je in zo'n systeem van bonussen en taksen niet in het vaarwater terecht van een groene gedifferentieerde BTW-regeling in functie van sociaal-ecologische doelstellingen, de zogenaamde ecologisering van de fiscaliteit?

In dat vaarwater terechtkomen, vind ik helemaal niet zo erg. Wat wij willen is dat de ecofiscaliteit daadwerkelijk kansen krijgt. Belangrijk is dat we

vanuit de Belgische voorstellen ook Europees een aantal zaken in beweging kunnen zetten. Voor deze materie werd de coördinatie in de aanloop van het Belgische EU-voorzitterschap toevertrouwd aan Olivier Deleuze. Nu we in de regering zitten, moeten we alle kansen aangrijpen om de ecotakswetgeving niet alleen aan en toe te passen, maar deze ook meteen te kaderen in een breder geheel. Want als je spreekt over ecotaks dan spreek je over ecofiscaliteit.

Met dat EU-voorzitterschap in zicht wordt België de kans geboden haar stempel te drukken op de Europese agenda. Heeft de regering reeds een actieprogramma opgesteld waarin de voornaamste prioriteiten worden opgesomd?

Een voorzitterschap houdt drie elementen in: opvolgen van lopende dossiers, compromissen vinden tussen de verschillende standpunten van de lidstaten en nieuwe aandachtspunten op de Europese Agenda plaatsen. De gewesten en het federale niveau leggen op dit moment hun prioriteiten vast. Naar aloude gewoonte houdt de voorzitter van het moment een informele top rond Buitenlandse Zaken en Financiën. Ondertussen werd er een akkoord binnen de federale regering bereikt over een extra informele top rond Transport en Leefmilieu. Momenteel zijn we dan ook volop bezig met de voorbereidingen van die topontmoeting.

Ik merk trouwens dat de samenwerking tussen mobiliteit en leefmilieu ons al concrete voordelen heeft opgeleverd in een aantal dossiers. Er komen mij onmiddellijk twee voor de geest: naar aanleiding van het ongeval met het schip de Erika voor de Franse kust gaat Europa zich eindelijk wat meer inlaten met striktere normen waaraan schepen moeten beantwoorden. Het tweede dossier behelst de problematiek rond TBT (Tributyltin), de aangroeiwerende verf met sterk negatieve impact op de mariene fauna. Op de laatste Europese Ministerraad voor het Leefmilieu hebben verschillende Europese landen aangekondigd dat ze zich zullen aansluiten bij het Belgische standpunt: vanaf 2003 mogen er dan geen nieuwe lagen TBT-houdende verven op schepen worden aangebracht en uiterlijk in 2008 mag geen enkel schip nog rondvaren met dergelijke verven op de romp. Met name Duitsland heeft zich sterk geëngageerd en daarbij verwezen naar het Belgisch initiatief.

Binnen mijn eigen beperkte bevoegdheden vind ik vooral het geïntegreerd productbeleid, de nieuwe strategie chemische stoffen en de biodiversiteit van erg groot belang.

Zal Duitsland in z'n engagement zo ver willen gaan dat er een totaal verbod komt op de productie én het gebruik van TBT? De enige producent van TBT-houdende producten bevindt zich namelijk in Duitsland.

Op dit moment is men in Duitsland de impact van TBT aan het onderzoeken. En dan gaat het niet uitsluitend over aangroeiwerende verven voor de scheepvaart, maar over alle producten waarin men TBT terugvindt. Die studie zou ongeveer afgerond moeten zijn. In een volgende fase gaat men dan bekijken of er inderdaad, eventueel, producten moeten en kunnen verboden worden. Van zodra de analyses bekend zijn, zal men contact met ons opnemen en zullen we niet nalaten nauw samen te werken in dit dossier.

Een ander cruciaal dossier betreft het broeikaseffect en andere thema's van luchtverontreiniging. Daar zien we dat ons land, in tegenstelling tot wat u beweert, toch eerder bij de afremmers en achterblijvers dan bij de voorlopers mag gerekend worden. Waarom gaan we daar niet verder dan wat er in Göteborg werd afgesproken?

Göteborg is zonder twijfel een stap in de goede richting. Sta me toe even duidelijk te stellen dat luchtkwaliteit in ons land volledig onder de bevoegdheid van de gewesten resideert.

Op Vlaams niveau zit men duidelijk op het goede spoor. Ook Brussel positioneert zich vrij goed. Waar het probleem zich reëel gesitueerd heeft en zich nog altijd situeert, is echter het Waalse Gewest.

Wat de Waalse situatie betreft, dient men rekening te houden met de economisch achterstand van de regio. Economische groei mag men daar beschouwen als een absolute must om het hoofd te bieden aan een aantal socio-culturele problemen. Blijkbaar is het Waalse Gewest van oordeel - en dit is een betwistbaar standpunt - dat economische groei onmogelijk is zonder bijkomende emissies.

Ondertussen worstelt ons land met een federaal ozonplan dat de doorslag is van de akkoorden van Göteborg. Terwijl wij nog jaren met ozonpieken zullen worden belast, blijft de boodschap steeds dezelfde: binnenblijven en wachten tot het overwaait. Worden jullie ook daar niet in tang genomen door de Waalse collega's?

Je kan er niet naast kijken. Wanneer gewesten autonome beslissingsbevoegdheden hebben op een aantal terreinen, dan vullen ze die vanzelfsprekend naar eigen goeddunken in. Commentaren op die beslissingen worden overigens niet in dank afgenomen.

Langs de ene kant is het duidelijk zo dat ikzelf, vanuit mijn federale bevoegdheid inzake Leefmilieu, maar in beperkte mate effectieve maatregelen kan treffen. Mijn bevoegdheden reiken in dit dossier de facto niet verder dan het thema productbeleid, waarbij ik dan concreet verwarmingsinstallaties, verven en vernissen voor ogen hou. Veel belangrijker echter is dat alle andere departementen die ter zake iets kunnen doen, ook daadwerkelijk degelijke voorstellen zouden moeten indienen, waarover de interkabinettenwerkgroep dan haar oordeel kan vellen. Ik denk bijvoorbeeld aan de ozonbeperkende maatregelen binnen de transportsector, waaraan het kabinet van minister Durant (Ecolo) momenteel werkt. Het samenvoegen van alle verschillende componenten in de realiteit, zal uiteindelijk bepalen of men inderdaad kan spreken over een aanpak van de ozonproblematiek in dit land. ■

Ondertussen werd het ozonplan en de daarbij horende maatregelen voorgelegd aan en goedgekeurd door de ministerraad. Op pagina's 26 tot en met 29 van dit nummer vindt u een reflectie van Bond Beter Leefmilieu op de aanpak van ozon in ons land.

Het 6de Milieuactieprogramma

Het Europees milieubeleid is sinds de jaren '70 gebaseerd op actieprogramma's. Het 5de Milieuactieprogramma, dat in 1992 werd vastgelegd, loopt dit jaar ten einde. De Mina-Raad bracht op 18 mei haar advies uit over het op te stellen 6de Milieuactieprogramma van de Europese Unie.

Tekst: Saar Van Hauwermeiren

Het advies van de Mina-Raad moet gesitueerd worden in de context van een aantal procedures. Eind 1999 vaardigde de Europese Commissie een mededeling uit inzake het op te stellen 6de Milieuactieprogramma van de Europese Unie: "Het milieu in Europa – wat zijn de vooruitzichten?". Met dit document organiseerde de Commissie meteen ook een openbare rondvraag over dit 6de Actieprogramma. Tot juni 2000 konden de belangengroepen en de instellingen van de lidstaten hun commentaar leveren. Ook werd om een advies gevraagd van de Europese milieuviesraden door de ambtenaren van de Europese Commissie. En aansluitend bij de openbare rondvraag van de Commissie en op vraag van de federale minister voor Leefmilieu, Dierenwelzijn, Consumentenzaken en Volksgezondheid, Magda Aelvoet, organiseerde de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) op 17 mei een

hoorzitting over het 6de Milieuactieprogramma. Op basis van deze hoorzitting zal de FRDO eveneens tot een advies komen. Voor deze hoorzitting werd trouwens een inbreng van de gewestelijke milieuviesraden gevraagd.

Lessen uit het 5de Milieuactieprogramma

Uit een evaluatie van het 5de Milieuactieprogramma door de Europese Commissie blijkt dat het resultaat niet onverdeeld positief kan genoemd worden. Op beleidsniveau kwamen bijvoorbeeld de beleidslijnen die een ruimtelijk aspect hadden niet echt van de grond (zoals natuurbeleid, bodem, stedelijke gebieden, kustzones). Er werd op Europees vlak weinig vooruitgang geboekt in het milieubeleidsinstrumentarium. Dat geldt zeker voor het economisch instrumentarium dat vooropgesteld was met het oog op het klimaatbeleid. Het Europees milieubeleid van het afgelopen decennium werd bovendien gekenmerkt door grote problemen op vlak van de omzetting in nationale of regionale wetgeving. Wat de milieutoestand betreft, vallen er wel wat verbeteringen te noteren, maar de globale toestand van het milieu blijft zorgwekkend. Het Europees Milieuagentschap stelt dat er op het terrein geen vooruitgang geboekt werd inzake gevaarlijke chemische stoffen, of inzake milieu en gezondheid. De bevolking van het stedelijke milieu blijft onderhevig aan tal van vormen van hinder en gezondheidsrisico's. De hoeveelheden voortgebrachte broeikasgassen en afval blijven hoog. Biodiversiteit blijft onder zware druk staan vanwege verdere verstedelijking, infrastructuuruitbreiding en landbouw.

Achterliggende tendensen

Een vergelijkbare boodschap, maar dan voor de milieuresultaten in Vlaanderen, vindt men terug in het Milieu- en Natuurrapport Vlaanderen van 1999. Zeer problematisch voor de gezondheid blijft de steeds toenemende chemische belasting van mens en milieu door producten van onvolledige verbranding, zwevend stof, vluchtige organische stoffen, fotochemische smog, zware metalen en bestrijdingsmiddelen. Wat verzuring, vermesing en waterverontreiniging aangaat, blijft Vlaanderen het allerverst verwijderd van de doelstellingen die vertrekken bij de ecologische draagkracht van het milieu. De Mina-Raad had er in zijn evaluatie ex ante van het 5de Milieuactieprogramma, reeds op gewezen dat de verdere eenmaking van de markt zou leiden tot een groei in het weg- en luchttransport, tot een stijgend energieverbruik, tot een aanzwengeld toerisme, enz. Het Europees milieubeleid zou bovendien geen voldoende adequate oplossing bieden voor de gestelde problematiek. Ook de Commissie stelde trouwens in haar evaluatie

advies

achteraf dat het 5de Milieuactieprogramma niets heeft kunnen doen aan de belangrijke maatschappelijke trends die tot milieuvervuiling leiden: de groeiende vraag naar consumptiegoederen, transport en toerisme. Volgens de Mina-raad zal een geloofwaardig 6de Milieuactieprogramma dan ook ten volle rekening moeten houden met de achterliggende trends.

Krachtlijnen

De Mina-Raad stelt vast dat de Raad van Ministers van de Europese Unie reeds een aantal beslissingen trof in verband met het 6de Milieuactieprogramma. Zo moet het Programma de milieucomponent vormen van een bredere duurzaamheidsstrategie waarvoor de Commissie een voorstel moet opstellen met het oog op Rio+10. Deze brede duurzaamheidsstrategie moet bijdragen tot de integratie van de sociale, de economische en de milieudimensie en zal voorgesteld worden aan de Europese Raad in juni 2001. Ook dient het 6de Milieuactieprogramma

onder andere de samenhang tussen het milieubeleid en andere relevante communautaire beleidssectoren te benadrukken, en moet het de uitbreiding van de Europese Unie weerspiegelen. Maar in de eerste plaats moet het een strategisch document worden, waarin duidelijke prioriteiten en doelstellingen voor de volgende tien jaar worden genoemd, die gebaseerd zijn op beleidsanalyse en, waar van toepassing, ondersteund door thematische strategieën of actieprogramma's.

Milieuthema's, instrumenten, doelstellingen

Inzake de keuze van milieuthema's, pleit Mina ervoor zich te concentreren op de milieuthema's waarin niet veel vooruitgang werd geboekt: gevaarlijke chemische stoffen, milieu en gezondheid, stedelijk milieu, broeikasgassen, afval en biodiversiteit. Verder pleit de Mina-Raad voor bijzondere aandacht voor het ruimtelijke thema. Vlaanderen is namelijk een dichtbebouwd land met een hoge graad aan economische activiteit

advies

en heeft een belangrijke doorvoerfunctie die nog zal aangroeien met de uitbreiding van de Unie door de aansluiting van Centraal- en Oost-Europese landen. Dit schept specifieke ruimtelijke én milieuproblemen die moeten aangepakt worden, wil Vlaanderen ook op de langere termijn aantrekkelijk blijven als vestigingsplaats voor nijverheid en bevolking. De extra welvaartscreatie waarvan onze regio profiteert door de economische concentratiebeweging binnen Europa, moet een zeker economisch draagvlak scheppen voor een afdoend milieubeleid.

Inzake instrumentenbeleid stelt de Mina-Raad vast dat er op lidstaatniveau wel instrumenten ingevoerd zijn die er op gericht zijn milieukosten aan de vervuilers door te rekenen, maar dat op het niveau van de EU men niet komt tot bijvoorbeeld een belasting op energieproducten vanwege institutionele problemen. Dit soort maatregelen kan immers slechts bij unanimiteit in de ECO-

FIN-Raad worden beslist. Mina pleit onder meer voor milieueffingen op Europese schaal en voor een goede regeling inzake milieuaansprakelijkheid. Inzake doelgroepenbeleid vraagt de Raad bijzondere aandacht te besteden aan de consumenten. Reeds in zijn advies over het 5de Milieuactieprogramma wees de Mina-Raad er op dat een belangrijk punt uit Agenda 21 onbehandeld was gebleven, met name de benodigde verandering van de consumptiepatronen.

De Mina-Raad relatieve de moeilijkheidsgraad van de discussie over de doelstellingen. Er bestaan immers, op basis van reeds vastgesteld Europese regelgeving en reeds vaststaande internationale engagementen, vele doelstellingen en normen die nog niet bereikt werden, en die dus hun relevantie nog niet verloren hebben. Deze kunnen zonder veel debat opgenomen worden in het plan, zeker daar waar het gaat om internationale verplichtingen, zoals bijvoorbeeld de klimaatdoelstellingen van Kyoto. Mina vraagt ook duidelijkheid over de normatieve waarde van het 6de Milieuactieprogramma. In de beslissing van de Europese Raad staat namelijk dat de doelstellingen "*indicatief*" zullen zijn. Zal het alleen de Europese Commissie binden?

Continuïteit in planning

Op basis van de resultaten van de openbare rondvraag zal de Commissie in november 2000 een voorstel van 6de Milieuactieprogramma voorleggen. In de loop van 2001 zal een co-decisieprocedure tussen Raad en Europese Parlement volgen. Dit betekent dat de drie grote instellingen (Commissie, Raad, Europees Parlement) elk hun kans hebben om een stempel te drukken op het Actieprogramma. Volgens de Europese Commissie zou de keuze voor een uitgebreid en volledig uitgewerkt actieprogramma kunnen leiden tot uitgebreide discussies in en met het Europees Parlement, waaruit aanzienlijke vertraging of zelfs mislukking zou kunnen volgen. De Mina-Raad vreest echter dat bij een al te grote bondigheid of een totaal nieuwe vormgeving het niet duidelijk zal zijn welke principes, uitgangspunten en doelstellingen uit het vorige actieprogramma behouden worden. Een zekere continuïteit in de planning blijft hoe dan ook noodzakelijk.

advies

Plaatsst u de 100ste zonneboiler?

DURZAAM EN ONDERHOUDSVRIJ

GEBRUIKS-VRIENDELIJK

MET VIJF JAAR GARANTIE

MET SUBSIDIE-MOGELIJKHEDEN

MEER DAN 15 JAAR ERVARING

GRATIS OPLEIDING VOOR WIE ZELF WIL INSTALLEREN

SPAAR ENERGIE EN MILIEU MET EEN IZEN ZONNEBOILER

IZEN nv
Vredestraat 38, B-2600 Berchem
tel 03/286 79 89 • fax 03/286 79 77
www.izen.be

solar systems

GEEN GRENZEN AAN DE GROEI VAN HET VERKEER

Hoe groen is het paars-groen mobiliteitsbeleid?

Tekst: Mich Krols en Erik Grietens

Bijna een jaar na de verkiezingen is het stilaan tijd voor een eerste evaluatie van het mobiliteitsbeleid van de nieuwe paars-groene regering. Slaagt de nieuwe regering er in een groene trendbreuk af te dwingen? Volgens de milieubeweging alvast niet. Ook deze regering legt zich, net zoals alle vorige, neer bij een verdere groei van auto-, vracht- en luchtverkeer. Het beleid is nog steeds vooral gericht op het beter opvangen van die groei, niet op het begrenzen ervan. Dit is nochtans een noodzakelijke voorwaarde om de internationale doelstellingen rond luchtkwaliteit te kunnen realiseren.

Kyoto en Göteborg

Eind 1997 heeft België, in het kader van het Kyoto-verdrag, de belofte ondertekend om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2010 met 7,5 procent te verminderen. Bovendien werd recent in het Zweedse Göteborg afgesproken dat de uitstoot van de verzurende en ozonvormende stoffen SO₂ (zwaveldioxide), NO_x (stikstofoxiden) en VOS (vluchtige organische stoffen) in ons land tegen 2010 moet dalen met respectievelijk 67, 46 en 55 procent. In Zweden blonk België uit door zoveel mogelijk op de rem te gaan staan en – onder druk van de industrie – de vooropgestelde doelstellingen zoveel mogelijk af te zwakken. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat de in opmaak zijnde Europese richtlijn nog een pak strenger is voor België. De internationale afspraken zijn immers essentieel om tot een effectieve aanpak van verzuring en ozonverontreiniging te komen. Daarenboven zijn de doelstellingen voor 2010 slechts een eerste stap in de richting van de lange termijndoelstellingen uit het Vijfde Milieuactieprogramma van de Europese Unie. Zelfs indien de tussenliggende doelstellingen voor 2010 worden gehaald – wat door de zwakke positie van landen als België als onrealistisch mag beschouwd worden – dan worden binnen tien jaar nog steeds miljoenen Europese burgers blootgesteld aan hogere ozonconcentraties dan wat de Wereldgezondheidsorganisatie vooropstelt voor de bescherming van de volksgezondheid.

Om deze noodzakelijke doelstellingen te realiseren, zal ook de transportsector haar deuit in het zakje moeten doen. Het ICDO (Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling) stelt in het voorontwerpplan voor Duurzame Ontwikkeling dat de transportsector haar uitstoot met 7,5 procent moet verminderen, conform Kyoto. Dat is mogelijk op voorwaarde dat het verkeer niet verder toeneemt en alle wagens 7,5 procent zuiniger worden. De groeiprognozes voor het verkeer zijn echter enorm. Bij ongewijzigd beleid zal de personenmobiliteit tussen 1990 en 2010 met 64 procent toenemen, het goederenvervoer over de weg zal waarschijnlijk verdubbelen, de luchtvaart zal stijgen met meer dan 60 procent, ... Het is dus duidelijk: als de overheid haar internationale afspraken ernstig neemt, mogen deze prognoses geen werkelijkheid worden. En moet met andere woorden werk gemaakt worden van een verkeersterugdringend beleid.

Geen trendbreuk voor Zaventem

Vliegtuigen zijn het meest vervuilende transportmiddel ter wereld. Naast de alom gekende lawaaioverlast is vliegtuigverkeer ook een belangrijke bron voor luchtvervuiling, medeverantwoordelijk voor het gat in de ozonlaag en de uitstoot van broeikasgassen. Zo produceert het luchtvaartverkeer het meeste koolstofdioxide (CO₂) per passagier/km en per ton/km. Een vliegtuig

De milieubeweging rekent op minister Dua om lawaaioverlast en luchtvervuiling in de omgeving van de luchthaven van Zaventem terug te dringen.

produceert per passagier bijvoorbeeld twee maal meer CO₂ dan een personenwagen en zes maal meer dan een trein of een bus! Het mag dus duidelijk zijn dat, om de doelstellingen van Kyoto te halen, de groei van het luchtverkeer moet worden afgeremd.

Nadat Ecolo-minister Durant de stok in het hoenderhok gooide door een verbod op nachtvluchten te vragen, was Zaventem niet meer uit het nieuws weg te branden. Binnen de federale regering werd een werkgroep opgestart die op 11 februari een akkoord bereikte over de problematiek van het vliegtuiglawaai. Durant moest bakzeil halen en haar verbod op nachtvluchten terug inslikken. Volgens het akkoord moet er weliswaar een daling van de geluidsoverlast komen met 30 procent tegen 2003, maar dat is verre van voldoende om de geluidsoverlast voor omwonenden tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Het akkoord heeft bovendien nog een tweede - zo mogelijk belangrijker - luik. Zaventem zal in toekomst immers verder uitgebouwd worden. Zowel de capaciteit van het passagiersvervoer als van het cargovervoer moet worden uitgebreid. Momenteel telt Zaventem ongeveer 317.000 bewegingen per jaar. Met de uitbouw kunnen daar nog eens 200.000 bewegingen bij, of een toename van meer dan 60 procent. Premier Verhofstadt meldde dan ook trots dat Zaventem de snelst groeiende luchthaven van Europa kan blijven. Die groei is echter alleen maar mogelijk door de oneerlijke concurrentiepositie die de luchtvaart verkregen heeft. Zo moet de luchtvaart geen taksen betalen op kerosine en vliegtuigtickets. Bovendien houdt het federaal akkoord helemaal geen rekening met de almaar toenemende CO₂-uitstoot van het groeiend vliegverkeer. Om de internationale doelstelling van Kyoto te kunnen waarmaken, is een verdere groei nochtans onverantwoord.

Bal in het kamp van minister Dua

Ondertussen leverde de Bestendige Deputatie van Vlaams Brabant een milieuvergunning af voor de uitbating van de nationale luchthaven. De voorwaarden die in deze milieuvergunning

werden opgenomen zijn echter zo zwak dat de overlast voor omwonenden niet zal verminderen. Zo wordt het probleem van de maximale geluidspieken, wat voor de meeste lawaaioverlast zorgt, niet aangepakt. Ondanks de geluidsquota die in de vergunning opgelegd worden blijft het mogelijk om - ook 's nachts - geluidspieken te produceren van meer dan 80 decibel. Bond Beter Leefmilieu (BBL), Wakker Tervuren en Sterrebeek 2000 hebben daarom bij Vlaams minister voor Leefmilieu Vera Dua beroep aangetekend tegen deze milieuvergunning. Milieubeweging en omwonenden vragen nu aan minister Dua om de piekwaarde van de wereldgezondheidsorganisatie (45 dB 's nachts) op te leggen in de milieuvergunning. Daarnaast is de provincie "vergeten" om in de milieuvergunning gelijkaardige normen uit te vaardigen als deze die van kracht zijn boven het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Als langs Vlaamse kant geen gelijkaardige normen worden opgelegd, zal dit enkel zorgen voor een verschuiving van de problemen. Daarom moet minister Dua deze normen ook opleggen aan Vlaamse kant. Bovendien moeten ook voor de andere (regionale) luchthavens, zoals Deurne en Oostende, dezelfde normen gelden. Anders dreigen de lawaai problemen zich gewoon te herlokalisieren.

Tenslotte is - net zoals in het federaal akkoord - ook in de milieuvergunning van de provincie geen enkele voorwaarde terug te vinden over de beperking van de luchtvervuiling rond Zaventem. Nochtans blijkt uit de recente meetgegevens van de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) dat de uitstoot van SO₂, NO_x, VOS en CO₂ op Zaventem de laatste 10 jaar verdubbeld is. BBL eist dan ook dat Agalev-minister Dua in beroep de nodige maatregelen oplegt om de uitstoot van schadelijke stoffen door de luchthaven te doen dalen om aldus de internationale afspraken te halen. Grenzen opleggen aan de groei van het luchtverkeer wordt dan onvermijdelijk!

Een verlenging die geen verlenging is

In Vlaanderen stond de toekomst van de startbaan van de luchthaven van Deurne bovenaan de agenda. Na enig getouwtrek tussen de paars-groene regeringspartners, werd besloten dat er géén verlenging komt. Zo luidt het althans de officiële versie: punt 5 van het akkoord bepaalt dat de startbaan niet verlengd wordt, conform het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Dat is ook niet meer dan logisch, omdat uit een pre-milieu-effectenrapport bleek dat bij verlenging het aantal gehinderden zou verdubbelen van vierduizend naar achtduizend. Punt 6 van hetzelfde akkoord voorziet echter in de ondertunneling van de Krijgsbaan, de autoweg die vlak achter de startbaan gelegen is. Daardoor wordt de bruikbare lengte van de startbaan aanzienlijk uitgebreid en kunnen er de facto meer en zwaardere vliegtuigen landen op Deurne. Bovendien is hiermee ook een belangrijk obstakel uit de weg geruimd om, zeker op termijn, de startbaan alsnog te verlengen. En dat voor een luchthaven die - eens het HST-net is uitgebouwd - zo goed als overbodig zal worden. Zowel de luchthaven als de HST mikken immers op dezelfde bestemmingen op middellange afstand binnen Europa (Londen, Parijs, Duitsland). Tenslotte ligt Deurne nog steeds op slechts een boogscheut van Zaventem.

IJzeren trein

Op 28 maart tekenden Belgisch minister Durant en de Nederlandse minister Netelenbos een akkoord over de IJzeren Rijn, de spoorverbinding tussen de Antwerpse haven en Duitsland. Volgens dat akkoord zal Nederland tegen maart 2001 een milieueffectenrapport (MER) opmaken om na te gaan of en via welk tracé een heropening verantwoord is. Vanuit Nederland kwam er immers veel protest tegen dit goederenspoor dat dwars door een uniek stiltegebied en verschillende stads- en dorpscentra klieft. Premier Verhofstadt liet ondertussen verstaan dat wat ook de uitslag is van dit MER, er hoe dan ook een heropening van het historisch tracé zal komen. Voor Verhofstadt is een MER dus slechts een vodje papier! Nochtans zou onze premier beter ook in Vlaanderen een MER laten opmaken. Zo zal de gemeente Nijlen af te rekenen krijgen met heel wat extra lawaai en trillingen en worden ook op Vlaams grondgebied een aantal waardevolle natuurgebieden doorsneden.

De regering beroept zich met andere woorden op zowel economische als op milieuarargumenten. Op het eerste zicht lijkt de heropening ook een perfecte verzoening tussen economie en milieu, tussen blauw en groen dus. Economisch gezien kan de haven van Antwerpen extra goederen (containers) aantrekken en via de IJzeren Rijn naar Duitsland voeren. Bovendien zou de spoorwegverbinding vrachtwagens van de weg kunnen halen. Uit een recente studie naar de effecten van de Betuwelijn in Nederland (de nieuwe spoorverbinding tussen Rotterdam en het Ruhrgebied) bleek echter dat de effecten op de uitstoot van CO₂ en NO_x door het goederenverkeer verwaarloosbaar zijn. Bovendien blijkt containervervoer via de trein slechts rendabel boven de 400 à 500 km. In dit geval zal de IJzeren Rijn dus niet zozeer het wegvervoer beconcurreren, maar wel de binnenvaart en andere havens in Zuid- en Oost-Europa die dicht bij het uiteindelijke afzetgebied gelegen zijn. De IJzeren Rijn zal dan ook pas vrachtwagens van de weg halen als het beleid het goederenvervoer over de weg ontmoedigt, bijvoorbeeld door rekeningrijden, kilometerheffingen, ... Er is op dit moment geen enkele aanwijzing dat dit ook daadwerkelijk zal gebeuren, wel integendeel. Zo int het Havenbedrijf Antwerpen aanlegrechten op binnenschepen, terwijl vrachtwagens gratis mogen aanlopen.

De prioriteit der prioriteiten

Het sluiten van de Kleine Ring rond Antwerpen is volgens minister Stevaert (SP) "de prioriteit der prioriteiten", volgens minister Van Mechelen (VLD) "de maatregel met het hoogste effect". Ook Agalev blijkt niet tegen het sluiten van de Kleine Ring, maar wil wel dat er evenveel geld geïnvesteerd wordt in openbaar vervoer, in casu het uitbouwen van een Antwerps voorstadnetwerk. Er dienen zich nochtans ernstige argumenten aan om geen voorstander te zijn van deze sluiting, die méér dan 20 miljard zal kosten. Tal van studies bewijzen dat elke nieuwe weg nieuw verkeer aanzuigt. En binnen de kortste keren zit ook de nieuwe weg potdicht of heeft de bottleneck zich gewoon enkele kilometers verplaatst. De Vlaamse verkeerssituatie vormt an sich het duidelijkste bewijs. Het dichte en fijnmazige infrastructuurnetwerk heeft duidelijk niet tot gevolg dat

alle centra vlot bereikbaar zijn met de wagen. In het geval van de sluiting van de Kleine Ring rond Antwerpen zal volgens de ingenieurs het nieuwe stuk ring slechts 8 jaar filevrij blijven.

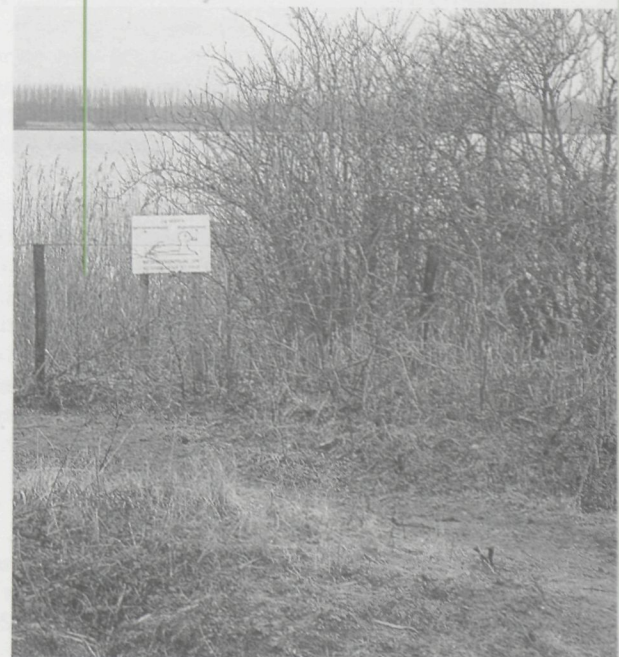
En naast het fileprobleem zijn er dringender problemen veroorzaakt door het wegverkeer: luchtverontreiniging (smog), broeikaseffect, verkeersongevalveiligheid, versnippering van open ruimte en aantasting van natuur, ... Deze problemen kunnen maar effectief aangepakt worden door een verkeersterugdringend beleid, wat bovendien noodzakelijk is om de internationale doelstellingen rond CO₂ waar te kunnen maken. De vraag naar automobilititeit moet dus afnemen. De 22 miljard voor het rondmaken van de Ring gaan verloren voor investeringen in de opmaak van verkeersterugdringende maatregelen. Meer zelfs, deze uitgaven hypothekeren de uitvoering van dergelijke maatregelen. De kans is bijvoorbeeld groot dat maar weinig mensen geneigd zullen zijn de tram te nemen vanuit het Waasland naar het centrum van Antwerpen, als dat centrum even vlot of zelfs vlotter bereikbaar is met de auto.

Nog meer missing links?

Het sluiten van de Kleine Ring is waarschijnlijk nog maar een voorproefje van wat ons te wachten staat op het vlak van nieuwe wegenbouw. De paars-groene regeringsverklaring vermeldt dat het afwerken van de 'missing links' noodzakelijk is om structurele verkeersknelpunten weg te werken en het economisch verlies door files tegen te gaan. Nog volgens de regeringsverklaring zal het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen (RSV) daarbij in eerste instantie het kader vormen. Daarvan kan slechts afgeweken worden mits een correcte motivering, conform de geldende procedures. De kans bestaat dus dat er nieuwe missing links, bovenop die uit het RSV, worden doorgedrukt door deze regering. Bij de opmaak van het "Mobiliteitsplan Vlaanderen", dat ten laatste tegen het voorjaar van 2001 in het parlement wordt ingediend, zal bepaald worden welke nieuwe wegen er nog moeten bijkomen in Vlaanderen. Minister Van Mechelen (VLD) liet ondertussen al weten geen reservatiezones voor nieuwe wegen meer uit het gewestplan te schrappen voor deze discussie is afgerond. De VLD was in het verleden immers een groot voorstander van nieuwe wegen zoals de aansluiting van de Liefkenshoekstunnel op de E17 (als eerste aanzet voor een grote ring rond Antwerpen), het doortrekken van de A19 tussen Ieper en Veurne of het doortrekken van de beruchte A24 tussen Houthalen en de E314. Stuk voor stuk wegen die, heel terecht, niet in het RSV werden opgenomen.

En ondertussen zitten ook de gemeentebesturen niet stil. Zo heeft de gemeente Sint-Truiden recent haar ontwerp gemeentelijk structuurplan afgewerkt. In het hoofdstuk lijninfrastructuur wordt daarin een lans gebroken voor een nieuwe ontsluitingsweg tussen Sint-Truiden en de E40, hoewel deze weg niet is opgenomen in het RSV. Dit voorbeeld toont alvast aan dat het gevaar bestaat dat ook heel wat andere gemeenten hun toekomstig gemeentelijk structuurplan zullen aangrijpen om de bouw van nieuwe ring- of ontsluitingswegen mogelijk te maken. Waakzaamheid blijft dus geboden!

Blokkersdijk te Antwerpen: op deze plaats is de Kleine Ring gepland.

Elektriciteit uit zonlicht, Jo Neyens, ODE-Vlaanderen vzw en Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ANRE, Leuven, tel. 016/23.52.51, 1999, 36 p., gratis op te vragen, e-mail: info@ode.be

De technologische evolutie en de toepassing van zonnecellen voor opwekking van elektriciteit, is de laatste jaren toegenomen. Sinds 1998 bestaat er in Vlaanderen ook een subsidiesysteem voor plaatsing van zonnecellen. Deze handige brochure staat boordevol technische informatie, staat stil bij het ontwerpen van installaties, bij de financiële steunmaatregelen én de wettelijke verplichtingen. Door er nog adressen en websites aan toe te voegen, is deze brochure een volledige inleiding geworden op deze duurzame energiebron.

Kleine waterkracht, Prof. Dirk Vansintjan, ODE-Vlaanderen vzw en Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, ANRE, Leuven, tel. 016/23.52.51, 1999, 16 p., gratis op te vragen, e-mail: info@ode.be

Ook kleine waterkracht is een duurzame energiebron met toekomst in Vlaanderen. Terug van weggeweest is het gebruik van watermolens voor opwekking van energie. In Vlaanderen en Brussel zijn er de dag van vandaag nog 320 watermolens aanwezig. De brochure belicht het bestaande en toekomstige potentieel voor kleine waterkracht. Samen met een overzicht van de technische aspecten, verschillende praktijkvoorbeelden en adressenlijst is de brochure een aanrader.

Onze buurtwegen juridisch bekeken : een brochure voor gemeentebesturen en gebruikers, Anne Mie Draye, Koning Boudewijnstichting, Brussel, tel. 02/511.18.40, 54 p., gratis op te vragen, e-mail: info@kbs-frb.be

Buurtwegen, kerkwegels, land- en voetwegen hebben zowel een landschappelijk, ecologisch, agrarisch en historisch-cultureel belang als een recreatieve dimensie. Het zijn bovendien verkeersveilige, lokale verbindingen op het platteland en in dorpskernen. Niettegenstaande dit toenemend belang, worden ze nog al te vlug afgeschaft in vele gemeenten. In menig gemeentelijke milieuraad zijn hierover al debatten gevoerd. Maar als men dieper graaft, stuit men op een veelheid aan wetgeving over een nochtans schijnbaar gemakkelijke materie. Deze brochure biedt daarom een houvast voor eenieder en is in het bijzonder bruikbaar voor plaatselijke (milieu)verenigingen die onze buurtwegen willen bewaren.

Water in de wijk, Mirjam Cuijpers, Wetenschapswinkel Biologie, Utrecht, Nederland, tel. 00/31/30/253.73.63, 1999, 55 p., 15 gulden, publicatienummer P-UB-99-08

Hoe kan je meer aandacht voor natuur bewerkstelligen bij de inrichting en het beheer van waterlopen in woonwijken? In 's Hertogenbosch heeft men geconstateerd dat zelfs al met eenvoudige aanpassingen aan de oevers veel resultaat te halen is. Het gaat zowel over het natuurvriendelijke oeverbeheer als het afkoppelen van regenwater om de waterkwaliteit te verhogen. Om resultaat te boeken is het wel belangrijk hierover vooraf en tijdig goed te overleggen met alle betrokkenen, zowel met de betrokken overheidsdiensten als met wijkbewoners en gebruikers.

Jaarboek milieurecht 1999, Milieurechtstandpunten nr. 14 LeuVeM, redactie Kurt en Mario Deketelaere e.a., uitgave van die Keure, Brugge, tel. 050/47.12.72, 2000, 494 p., 4850 BEF excl. verzendingskosten, e-mail:

De milieubibliotheek van BBL

De milieubibliotheek is open elke maandag en dinsdag van 09u30 tot 12u30 en van 13u30 tot 16u30. Bezoekers maken best eerst een afspraak.

De milieubibliotheek biedt je 19.000 boeken en 300 tijdschriften ter inzage aan, naast gratis brochures over een hele reeks milieuthema's. Uitleenen kan niet, maar kopies maken wel.

Schriftelijke en telefonische aanvragen en e-mail worden zo snel mogelijk beantwoord.

Meer info bij Martine Langen op tel. 02/282.17.38, fax 02/230.53.89, e-mail milieubibliotheek@bbbv.be. Ook via de BBL-website <http://www.bondbeterleefmilieu.be> kan je het bibliotheekbestand raadplegen.

die.keure@pophost.eunet.be, ISBN 90-5751-315-3, boekhandel.

Het jaarboek is een traditie geworden bij de Leuvense Milieujuristen. Dit lijvige boek behandelt een trits aan regelgevingen, te beginnen bij een overzicht van de milieuwetgeving van de Europese Gemeenschap én de federale en gewestelijke overheid alsook de rechtspraak in 1999. Daarna gaan de verschillende auteurs dieper in op het milieustrafrecht, de Vlaamse milieuvergunningenwetgeving (Vlaremwijzigingen), bodemsanering- en afvalwetgeving. Ook op de federale productnormen, de Brusselse wetgeving op de milieuvergunningen en de handhaving van het Vlaams ruimtelijk ordeningsrecht wordt gefocust.

Blauwe bananen – gemanipuleerd voedsel, redactie Alma De Walsche, Noord-zuid cahier 2000 nr. 1, uitgave Wereldwijd Mediahuis, tel. 02/213.12.70, 2000, 133 p., 290 BEF, e-mail: info@wereldwijd.ngonet.be

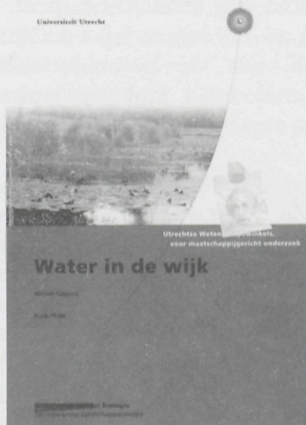
De discussie over genetisch gemanipuleerd voedsel in een Noord-Zuiddimensie bekeken. Het debat gaat immers niet alleen over gezondheid en milieu, maar ook over de intellectuele eigendomsrechten van plantenvariëteiten, hun eigenschappen en hun toepassingsmogelijkheden. Het Zuiden is bijzonder kwetsbaar op dit vlak, zowel omwille van de grote hoeveelheid mensen die er werken in de landbouw als omwille van de diversiteit die er doorheen de eeuwen werd opgebouwd. Een heel leesbaar cahier.

Het Flagis compendium 1999-2000, Flagis vzw, Flemish association for geographic information systems, Van Gansberghelaan 115, 9820 Merelbeke, 2000, 168 p., op te vragen op bovenstaand adres.

Interessant is de groepering van een kleine honderd bijdragen uit zowel overheid als studiebureau's en organisaties allerhande. In elke bijdrage kan je de activiteiten rond Geografische informatiesystemen (GIS) terugvinden, gekaderd binnen een geheel aan activiteiten. Nadeel is de hoge actualiteitswaarde van dit soort informatie, waardoor dergelijke gidsen vlug verouderen.

Industriële ecosystemen: naar duurzame ketens en duurzame bedrijventerreinen, SMO Stichting Maatschappij en Onderneming, Den Haag, Nederland, tel. 00/31/70/352.85.28, 1999, 120 p. plus samenvatting 13 p., 27,55 gulden, ISBN 90-6962-164-9, boekhandel.

SMO is een Nederlands bureau voor analyse, informatie en dialoog van het Nederlandse bedrijfsleven. Eén van de nieuwe concepten is de "industriële ecologie". Industriële systemen – of het nu bedrijventerreinen of hele productieketens zijn – moeten gaan functioneren als ecosystemen, als voedselketens in de natuur. Twee elementen binnen dit concept springen eruit. Enerzijds de nauwe verwevenheid met het milieuvraagstuk en de bedrijfsvoering, en anderzijds de verregaande samenwerking tussen ondernemingen die ervoor

nodig is. Het past als dusdanig ook binnen duurzaam ondernemen. Het lijkt een utopisch beeld maar de eerste ervaringen in de praktijk zijn veelbelovend. Enkele voorbeelden worden toegelicht.

Eerlijk is heerlijk: kleine gids over natuurvoeding, Evelien De Vlieger met illustraties van Karen Pattyn, Productiehuis Impassant i.s.m. Velt, tel. 09/223.04.36 of 03/281.74.75 bij Luk Naets, e-mail: velt@village.uu.net, 2000, 55 p., ingebonden, 495 BEF, ISBN 90-9013617-7, ook in boekhandel of natuurvoedingswinkel.

Groot formaat met heel aantrekkelijke en grappige illustraties en foto's van recepten. Bedoeld om kinderen en ouders te informeren over biologische voeding en "natuurvoeding" in een toegankelijke niet-belerende taal, met doetips en eetweetjes. Gebaseerd op het handboek ecologische voeding van Velt. Het boek kan ook in de klas gebruikt worden voor leerlingen van de laatste jaren van de basisschool.

Procedures voor de Raad van State, Stephan De Taeye en Werner Weymeersch, Mys & Breesch uitgevers, Gent, tel. 09/223.64.71, 2000, 382 p., 4950 BEF plus 250 BEF verzendingskosten, e-mail: Publishers@Mys-Breesch.be, ISBN 90-5462-376-4, boekhandel.

Sterk uitgebreide en totaal herziene uitgave van deze praktische gids die eveneens een omvattend naslagwerk is voor annulatie- en kortgedingprocedures bij de Raad van State. Met een chronologisch en gedetailleerd overzicht van het procesverloop, overzichtelijke procedureschema's en gedetailleerde trefwoordenlijst biedt dit boek een uitvoerig overzicht van alle relevante rechtspraak en rechtsleer die hierover de laatste vijf jaar en vroeger tot stand gekomen zijn. Het biedt ook een antwoord op de gewijzigde wetten op de Raad van State, de ontvankelijkheidsvoorwaarden voor het instellen van een procedure, en dergelijke meer. Bedoeld voor advocaten, academici, maar ook voor de rechtzoekende burger.

Milieujaarprogramma 2000, Gewestelijk Milieu-overleg, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Brussel, tel. 02/553.80.40, 1999, 295 p. plus toelichting 12 p., te bestellen door 300 BEF op rek.nr. 091-2206070-28 te storten m.v.v. MJP 2000 bij Aminal.

Het Vlaams milieujaarprogramma moet in uitvoering van het milieubeleidsplan 1997-2001 elk jaar opgemaakt worden. Het bestaat uit een technisch gedeelte in de vorm van fiches per actie of initiatief ingedeeld per milieuthema. De leesbaarheid wordt vergroot door uitgebreide inleidingen en toelichting bij enkele belangrijke wetgevingen, structuren en akkoorden. Begrotingsgegevens, planningsgegevens en samenwerking met andere overheden krijgen ook hun plaats in dit rapport.

Boeren in betwist landschap: strategische keuzes van boeren in een waardevol agrarisch landschap, Dr.ir. C.M. Volker, Proefschrift, 1999, 201 p., 60 gulden, te verkrijgen bij Alterra, tel. 00/31/317/47.43.95, e-mail: c.m.volker@alterra.wag-ur.nl

Het agrarisch landschap met natuur erin wordt gewaardeerd als publieke ruimte en moet maatschappelijke functies vervullen. Socioloog dr. Kees Volker onderzocht met welke strategische keuzes boeren reageren op die potentiële claims op hun gebied. Dit interessante proefschrift omvat een omvangrijke literatuurverkenning van de ontwikkeling van de stedelijke belangstelling voor het agrarisch land-

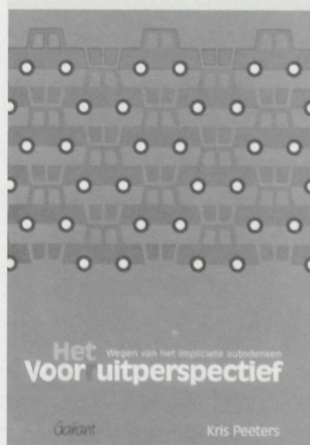
schap. Daarnaast deed de auteur veldonderzoek naar het bedrijfsmanagement van boeren en onderzocht het draagvlak bij de boeren voor deze nieuwe ontwikkelingen. Bij de keuze van de boeren speelt niet alleen het inkomen een rol, maar een veelheid aan factoren. Het behoud van vrijheid is voor de landbouwer van doorslaggevend belang. De auteur biedt de boeren ook acties tot verandering.

Europa in stad en land, redactie Frank Evers, Bas Waterhout en Wil Zonneveld, NIROV, Den Haag, tel. 00/31/70/302.84.84, 1999, 184 p., 35 gulden excl. verzending, ISBN 90-5481-058-0, e-mail: nirov@nirov.nl

NIROV-Europlan wil vooral de ruimtelijke planning op Europees schaalniveau in de kijker plaatsen. Naast toelichtingen en commentaar op Europese initiatieven voor versterking van zowel stad als platteland, bevat deze publicatie een actueel overzicht van transnationale samenwerkingsverbanden binnen de Europese unie die zich met ruimtelijk beleid bezigen. Het gaat vooral om het Europees ruimtelijk ontwikkelingsperspectief, het ruimtelijk beleid in de Benelux, het Nederlands-Duitse grensgebied en de samenwerking in de Rijn-Schelde delta.

Lokale agenda 21 in Nederland, Stichting Mooi, Nijmegen, tel. 00/31/24/388.85.44, 1999, CD-ROM, 25 gulden overmaken op giro nr. 30 90 596 o.v.v. Cd LA-21, meer info e-mail: mooi@antenna.nl of op website www.antenna.nl/twentyone Bij bestelling krijg je gratis de Cd-rom over LA21 in 100 Europese steden.

Lokale agenda 21 zal in de Vlaamse steden en gemeenten aan belang winnen. In Nederland zijn er al heel wat meer gemeenten gestart met duurzame ontwikkeling op lokaal niveau. Op de Cd-rom kan je veel informatie vinden over projecten die in het kader van LA21 in Nederlandse steden en gemeenten plaatsvinden. De info komt van gemeenten, natuur- en milieuverenigingen en andere betrokken organisaties. Je kan zoeken op trefwoord en zo de juiste contactpersoon van het project dat je interesseert terugvinden.

Het vooruitperspectief: wegen van het impliciete autodenken, Kris Peeters, uitgeverij Garant, Leuven, tel. 016/25.31.31, 2000, 281 p., 960 BEF, ISBN 90-5350-966-6, boekhandel, e-mail: uitgeverij@garant.be

Leuk boek waarin de auteur het 'autodenken' aan de kaak stelt. Het impliciete autodenken drukt zijn stempel op heel wat menselijke activiteiten. Ons gedrag en denken zijn op maat van de auto gesneden, zonder dat we ons daar altijd van bewust zijn. De moeilijkheid bij het invullen van onze mobiliteitsbehoeften met andere vervoersmiddelen, is dat de auto niet alleen in zijn functie als vervoermiddel moet worden vervangen, maar ook in zijn andere functies, wat een cultuurverandering onontbeerlijk maakt. Is het vanzelfsprekend dat we in ons huis een verwarmde kamer voorzien voor onze auto, dat we een airbag aan de binnenkant en een koebeugel aan de buitenkant van onze 4x4 normaal vinden? De auteur probeert alle mythes en subtiele vormen van ons autodenken te ontmaskeren, zodat we open staan voor een echte cultuurverandering.

milieuberichten

samenstelling: Davy Polle Paulus

Greenpeace in 2000

Greenpeace, de drukingsgroep die het opneemt voor de bescherming van het aardse ecosysteem, is sinds 1984 actief in ons land. In het begin zette de organisatie voornamelijk kleine, spontane acties op het getouw, maar steeds meer pakt men complexere problemen aan. Ook voor 2000 heeft Greenpeace grootse plannen. Dit jaar staan volgende vijf thema's centraal in de campagneplannen: GGO's, bossen, 'giftige stoffen', klimaat en nucleaire energie.

De GGO-campagne heeft een dubbel doel: de consument informeren om GGO-vrij te laten kopen en het debat aangaan over de milieu-impact van GGO's. Greenpeace maakt er een strijdpunt van om in de loop

van 2000 de Belgische voedingsmarkt zo goed als GGO-vrij te krijgen. Ook de bossencampagne - die reeds in 1999 werd opgestart - wordt verder uitgebouwd. Centraal staan de aanpak van rooibouw in het Afrikaanse regenwoud en de illegale houtkap in het Amazonegebied.

De campagne 'giftige stoffen' zal de Waalse steun inzake afvalverbranding, in contrast met de verwaarloosde opties preventie en selectie, in de schijnwerpers plaatsen. Daarnaast zal Greenpeace erover waken dat de TBT-ban, die ons land als eerste heeft doorgevoerd, ook internationaal de nodige aandacht krijgt. Via de klimaatcampagne wil de organisatie de bevolking beter informeren over de

ware omvang van de klimaatcatastrofe. Het ligt eveneens in de lijn van de bedoelingen om België te dwingen de Kyoto-afspraken te laten naleven. De nucleaire campagne wil tenslotte het rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie promoten. Centraal in de campagne staat dat de nucleaire industrie zelf de volledige kost van haar productie moet dragen. Subsidies, die nu nog naar kernenergie vloeien, moeten worden gebruikt voor de ontwikkeling van propere energievormen.

De sterke groei die Greenpeace de voorbije twee jaar heeft gekend, stelt de organisatie in staat om dergelijke grote campagnes op te zetten. Het milieu kan er maar beter bij varen.

Doel moet blijven!

Een dorp voor een haven, 500 hectare kostbare landbouwgrond voor een containerkade. Als het van het beleid afhangt, wordt Doel opgeslokt. Opgeofferd om de economische honger van de Antwerpse haven te stillen. Duizend inwoners moeten worden 'geherlokaliseerd'. Een eeuwenoude dorpsgemeenschap in een historisch en ecologisch waardevol gebied is gedoemd te verdwijnen.

Maar de regeringsbeslissing werd overhaast genomen. Alternatieven zijn nauwelijks onderzocht. De kosten-batenanalyse en het milieueffectenrapport slaan al te vaak de bal mis. Gemeente en provincie verwaarloosden de belangen van de Doelenaars. Blunders en methodologische fouten hebben geleid tot het doodvonnis voor een dorp.

"Doel moet blijven" brengt een grondig, wetenschappelijk onderbouwd dossier. Een pleidooi dat havenuitbreiding en het behoud van een leefbaar dorp met elkaar probeert te verzoenen. Een denkoefening die de Vlaamse regering 'vergat' te maken.

De auteurs van dit boek zijn niet van de minste. Eresenator Ferdinand De Bondt is al 30 jaar begaan met de industriële ontwikkeling op de Antwerpse Linkeroever. Jan Creve is historicus en sinds 1990

actief in de strijd voor het behoud van de Wase polderdorpen. Beiden liggen trouwens aan de basis van het actiecomité 'Doel 2020', dat ijvert voor het voortbestaan van het dorp. Bart Martens, coördinator beleidswerking bij Bond Beter Leefmilieu (BBL), gaat in hoofdstuk drie van "Doel moet blijven" dieper in op de studies die leidden tot de beslissing omtrent het omstreden dok. De kosten-batenanalyse en het milieueffectenrapport blijken niet alleen instrumenten in verkeerde handen; ze bevatten ook heel wat aantoonbare hiaten én fouten. Een aanrader.

Doel moet blijven is een uitgave in de Forumreeks van Davidsfonds/Leuven. Het boek is verkrijgbaar in de boekhandel, ISBN 90 5826 075 5.

GEMEENTEN EN PROVINCIE BESPAREN MILJOENEN OP ENERGIEREKENING

LimbuREG: vijf jaar Energie Beheer Cel

Tekst: Jo Van Assche

De Limburgse gemeenten en de provincie Limburg hebben de voorbije vijf jaar samen enkele miljoenen franken bespaard op hun energiefacturen. De meeste energiebewuste gemeenten zoals Diepenbeek, Sint-Truiden en Hasselt betalen zelfs tot 60 procent minder aan energierekeningen voor onder handen genomen gebouwen. Deze besparingen zijn een gevolg van de samenwerking tussen de gemeentelijke energiecoördinatoren en Interlectra in de Energie Beheer Cel (EBC). Binnen de EBC houdt Interlectra voor elke gemeente een energieboekhouding bij. Bedoeling is om na te gaan in welke openbare gebouwen een te hoog energiegebruik wordt gemeten, dit te corrigeren en achteraf de besparingsresultaten te evalueren. Daarnaast stelt Interlectra voor elk lid van de EBC een energiebeleidsplanning op. Die geeft aan hoe de gemeenten of de provincie besparingen op hun energiegebruik kunnen realiseren.

Het MAP-kader

Sinds 1993 werkt Bond Beter Leefmilieu (BBL) samen met Interlectra bij het plannen en uitvoeren van de REG-werking (Rationeel Energie-Gebruik). Aan de hand van driejaarlijkse milieu-actieplannen (MAP) worden de grote lijnen naar verschillende doelgroepen uitgezet. Naast massamediale campagnes naar huishoudens en meer zakelijke contacten met bedrijven, is er van in het begin ook aandacht geweest voor de energiebesparingsmogelijkheden op gemeentelijk niveau.

Systematisch wordt er verder gewerkt aan een meer efficiënte openbare verlichting. Reeds sinds 1993 organiseert Interlectra opleidingssessies voor gemeentelijke energieverantwoordelijken.

Deze sessies kregen aanvankelijk maar sporadisch respons. De gemeentelijke energieverantwoordelijken verwachtten duidelijk meer ondersteuning vanuit Interlectra. Overtuigd van het belang van REG voor gemeentelijke gebouwen roept Interlectra in maart 1995 de Energie Beheer Cel in het leven. Praktisch alle gemeenten binnen het werkingsgebied van Interlectra zijn hierbij aangesloten. Sinds vorig jaar is ook de provincie Limburg lid.

Aardig palmares

De afgelopen vijf jaar heeft EBC in zowat 250 openbare gebouwen het energieverbruik geregistreerd. Alle gegevens worden maandelijks ver-

werkt. Wanneer er grote afwijkingen ten opzichte van het gemiddelde worden vastgesteld, pleegt de EBC hierover overleg met de energieverantwoordelijke van de betrokken gemeente. Jaarlijks wordt per gemeente ook een energiejaarrapport voor de openbare gebouwen opgemaakt. Dat is een waardemeter om op de ingeslagen weg verder te gaan of, indien nodig, de nodige maatregelen voor de toekomst te definiëren. Zo werden voor 48 gebouwen E-scans of energieaudits uitgevoerd. De resultaten daarvan worden dan uitgebreid toegelicht aan de betrokken gemeente. EBC gaf ook advies bij de bouw of verbouwing van 31 gebouwen. Ten slotte stelde EBC nog een groot aantal aanvullende rapporten op waarin naast metingen ook gedetailleerde aanbevelingen worden opgenomen.

Gemeenten en provincie als pioniers

Door de EBC-werking kan Interlectra ook voor openbare besturen nieuwe energiediensten creëren. Zo is het aanbod in de loop van de jaren uitgebreid van E-scans of energie-audits, naar E-tips of doorlichting van plannen, naar relightingsstudies, investeringsplanning en -begeleiding, financiële ondersteuning, ... Hiermee vervult Interlectra een pioniersrol in Vlaanderen op het vlak van REG. De resultaten worden duidelijker met de jaren. Zoals bleek op een informatiemiddag, op 21 maart 2000 door Interlectra georganiseerd, kan een pak aangesloten gemeenten de energierekening van een onder handen genomen sporthal, zwembad of kantoorgebouw tot de helft terug brengen.

Energetisch beleid?

Wat doet de Vlaamse Regering ondertussen om de samenwerking tussen intercommunales en gemeenten te bevorderen? Uit de beleidsnota van de Vlaamse minister voor Energie, Steve Stevaert (SP), leert BBL dat het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap rechtstreeks wil communiceren met de gemeenten en hen informatie aan de hand doen van energiezorg in het eigen gebouwenpatrimonium of bij de vernieuwing van straatverlichting. Bovendien kunnen gemeenten meedingen naar een prijs van de energiezuinigste gemeente. Over een systematische onderbouwing van de structurele samenwerking tussen gemeenten en intercommunales wordt echter met geen woord gerept. BBL wil nu al een weddenschap met de minister aangaan dat de nieuwe communicatiestrategie naar gemeentebesturen niet tot zichtbare resultaten zal leiden binnen deze legislatuur.

HOE BETROUWBAAR IS MILIEURECLAME?

Katten in groene zakken

"CFK-vrij", "biologisch afbreekbaar", "onschadelijk voor de ozonlaag", "met respect voor de natuur", ... Dit zijn slechts enkele voorbeelden van milieureclame waarmee de adverteerders de bewuste consument trachten te verleiden. Maar zijn die producten wel allemaal zo "ecologisch" of "milieuvriendelijk"? Misleidende reclame is wettelijk verboden. Toch blijven ontorechte beweringen op producten en advertentiebladen schering en inslag. Om nog maar te zwijgen van de vele, onduidelijke en eerder verwarrende "groene" logo's.

Tekst: Esmeralda Borgo

Het is niet zo eenvoudig te stellen dat het ene product "milieuvriendelijker" is dan het andere. Hiervoor is een uitgebreide analyse noodzakelijk, waarbij de milieueffecten van het gehele productieproces (van grondstof- tot afvalfase) in beeld worden gebracht. Sommige milieulabels voldoen aan deze vereiste, zoals bijvoorbeeld de Nederlandse Milieukeur, de Blaue Engel, de Nordic Swan en het Europese ecolabel. Criteria voor dergelijke labels worden door een onafhankelijke instantie vastgelegd en de toekenning ervan wordt door een extern orgaan gecontroleerd.

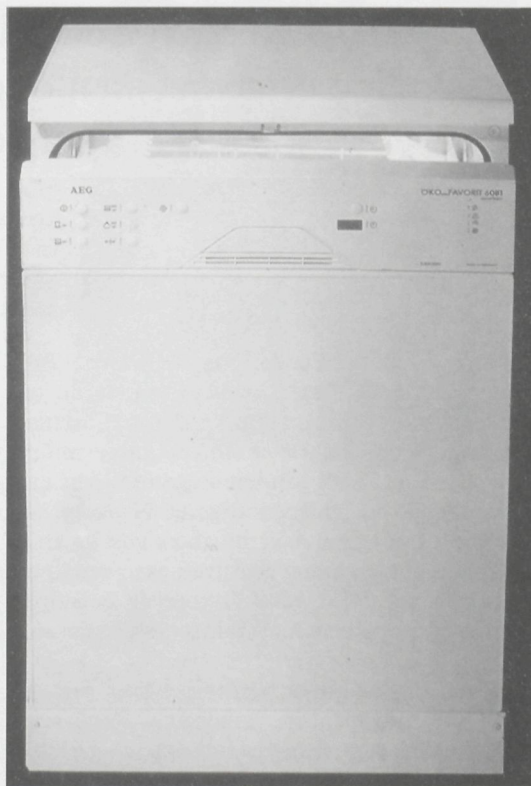
Inhoudsloze termen

Jammer genoeg geldt dit niet voor de meeste groene slogans en labels. Ze baseren zich in het beste geval op een eerder verwaarloosbare verbetering. "Biologisch afbreekbaar" is een nietszeggende term: voor hoeveel procent geldt de afbreekbaarheid? Wordt het product volledig afgebroken of ontstaan er andere (en eventuele schadelijke) reststoffen? Dat een spuitbus "CFK-vrij" is, spreekt voor zich want dit is wettelijk verplicht. De uitdrukking "natuurlijk product" betekent veelal dat het product gewoon uit de natuur komt. Het voorvoegsel "eco" kan "ecologisch" of "economisch" betekenen: beide interpretaties zijn voor de producent best wel interessant maar voor de consument is dit zeer verwarrend. Sommige producenten beschouwen zichzelf "milieuvriendelijk" omdat ze bepaalde milieuorganisaties financieel ondersteunen, en laten dan ook niet na dit op hun producten te vermelden. Dit zegt natuurlijk niets over de milieueffecten van het product zelf.

Wettelijk kader

In 1995 werd, in het kader van de Wet op de Handelspraktijken, een Commissie Milieureclame en -Etikettering geïnstalleerd binnen de Raad voor het Verbruik. Rond de tafel zitten, naast de overheid, enerzijds de producenten, distributie, middenstand en reclamesector, anderzijds de consumentenvereniging en de milieubeweging. In 1998 kwam deze Commissie naar buiten met een Milieureclamecode. Deze reclamecode is momenteel een autodisciplinair instrument. Iedereen (organisaties of consumenten) kan klachten indienen die vervolgens door de Jury voor Eerlijke Praktijken inzake Reclame (JEP) onderzocht worden. Na één jaar zou men de Code evalueren op basis van de behandelde klachten. In geval van een negatieve evaluatie, kon afgestapt worden van het autodisciplinaire karakter en zou in dergelijk geval de Code, via Koninklijk Besluit, bindend gemaakt kunnen worden.

Begin 1999 waren er echter nog geen klachten ingediend. Producenten en adverteerders besloten hieruit dat het autodisciplinaire instrument goed functioneerde. Deze gedachtegang werd op de korrel genomen door de consumentenorganisaties en de milieubeweging. Was het publiek voldoende op de hoogte van de Code? Is de consument bereid om klachten te formuleren? In 1999 diende OIVO 21 klachten in. Zopas werd de evaluatie op basis van deze klachten afgerond. Zo is ondermeer gebleken dat de behandelingstermijn

De Milieureclamecode in het kort:

1. Reclame mag geen misbruik maken van het milieubewustzijn of van een gebrek aan kennis hierover.
2. Reclame mag niet aansporen tot gedrag, strijdig met de milieubescherming.
3. Reclame mag niet misleiden inzake de kenmerken van het product ten aanzien van het milieu.
4. Men mag niet onterecht laten geloven dat bepaalde bijdragen tot milieubescherming gelden voor alle activiteiten van de onderneming of de groep ondernemingen.
5. Als het milieuvoordeel van het product afhangt van bepaalde gebruiksvoorwaarden, dient dit duidelijk vermeld te worden.
6. Verwijzingen naar milieueffecten mogen niet voorwenden dat ze betrekking hebben op meerdere fasen uit de levensloop van het product indien dit niet het geval is.
7. Absolute slogans zoals "milieuvriendelijk" zijn verboden.
8. Indien het product minder milieueffecten heeft dan vroeger, moet men duidelijk aangeven waarover het gaat.
9. Wetenschappelijke argumentatie mag enkel aangehaald worden indien het voldoet aan de voorwaarden gesteld in Artikel 14.
10. Wetenschappelijke of milieueigen terminologie is enkel aanvaardbaar wanneer dit relevant en gemakkelijk te begrijpen is.
11. Getuigenissen mogen enkel gebruikt worden als de inhoud overeenstemt met de stand van de wetenschap terzake.
12. Reclame mag geen valse superioriteit voorwenden, nog denigrerend zijn tegenover andere producten.
13. Tekens of symbolen betreffende milieueffecten mogen niet misleiden. Ze mogen niet valselyk een officiële goedkeuring voorwenden.
14. De adverteerder moet elke bewering over de milieueffecten kunnen bewijzen. De bewijselementen moeten aanvaardbaar zijn voor een organisatie of persoon die wordt erkend door alle betrokken partijen.

van de klachten de negatieve gevolgen van de reclamecampagnes niet kan verhinderen. Ook is er discussie met betrekking tot de interpretatie van sommige artikelen uit de code. Er wordt zelden aan de kern van de zaak geraakt. JEP gebruikt herhaaldelijk haar technische onbevoegdheid als voorwendsel om zich niet te moeten uitspreken. Ze neemt daarnaast al te gemakkelijk genoegen met de weinig overtuigende argumenten van de adverteerders. De producenten en adverteerders oordelen echter dat de klachten ernstig onderzocht werden en dat er meer tijd nodig is om de zelfregulering goed te laten werken. De Commissie heeft ondertussen beslist om op het einde van 2000 de werking van de Code opnieuw te evalueren. Intussen zou ze ook de problematiek van de logo's en pictogrammen, waarover in de Code nog geen duidelijke bepalingen staan, grondiger onderzoeken.

Socio-ethiek

Momenteel wordt ook gewerkt aan een wetsontwerp om de wet van 1991 te wijzigen zodat de bepalingen omtrent de milieureclame uitgebreid worden tot de sociale en ethische aspecten van reclame. Hiertoe zouden de bevoegdheden van de

huidige Commissie voor Milieureclame en -Etikettering uitgebreid kunnen worden met sociale en ethische thema's. Gezien het moeizame verloop met de milieureclamecode vreest Bond Beter Leefmilieu (BBL) dat het wel eens dezelfde weg op zou kunnen gaan met een code voor de regulering van ethische en sociale reclame. ■

Een klacht indienen ?

Iedereen kan een klacht indienen. Klachten moeten

- schriftelijk gemeld worden aan het secretariaat van de Jury voor Eerlijke Praktijken inzake Reclame, Koloniënstraat 18-24, bus 9, 1000 Brussel;
- het merk en het product in kwestie vermelden;
- vergezeld zijn van een exemplaar, kopie, foto of reproductie van de reclame in kwestie, zoniet moet de boodschap duidelijk beschreven zijn en/of moet de datum en plaats van verschijning aangeduid zijn;
- betrekking hebben op een concrete, individuele reclameboodschap;
- gemotiveerd zijn en duidelijk de bezwaren weergeven die de klacht staven;
- de naam en het adres van de klager vermelden. De identiteit van de klager wordt niet aan de adverteerder meegedeeld, behoudens uitdrukkelijke schriftelijke toestemming. Anonieme klachten worden niet in aanmerking genomen.

De rubriek "REdACTIE" is bedoeld voor korte reacties van de lezer op artikelen, comemntaren en actuele gebeurtenissen. Naamloze inzendingen worden niet weerhouden. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven te weigeren, te redigeren of te bekorten. Inzendingen dienen drie weken voor verschijning het redactie-adres te bereiken, via post of elektronisch: polle.paulus@bblv.be.

De natuur als ultieme bedreiging van het bodemarchief: een reactie

Graag willen we reageren op de kritiek, zoals verschenen in de vorige editie van *Milieurama*, die in de eerste plaats aan het adres van AMINAL, afdeling Natuur - buitendienst West-Vlaanderen schijnt gericht. Aan de deskundigheid en geloofwaardigheid van de auteur kan niet worden getwijfeld, noch aan de waarde van zijn argumenten. Indien deze reactie, die zo duidelijk tegen de werking van onze buitendienst lijkt gesteld, echter voorafgaandelijk met ons werd doorgenomen, dan zouden evenwel enkele van de hiernavolgende replieken en verduidelijkingen volstrekt onnodig zijn geweest. Dit doet natuurlijk niets af van het recht om bemerkingen te hebben bij onze manier van werken. Bovendien trekken wij het nut om dit facet van natuurinrichting even onder de aandacht te brengen, niet in twijfel.

Het spijt ons te moeten vaststellen dat de AMINAL-buitendienst enerzijds en natuurinrichting in het algemeen anderzijds op dezelfde hoop lijkt te worden gegooid met malafide aannemers die - bevreesd voor tijdverlies - archeologische vondsten als vervelende "rotzooi" beschouwen. Wij betreuren eveneens dat een archeologisch vooronderzoek, bij werken met een mogelijke impact op archeologische waarden, inderdaad nog niet algemeen ingeburgerd is en als normaal wordt beschouwd.

In het specifieke geval van genoemde natuurinrichting- en natuurherstelprojecten is de kritiek inderdaad ten dele terecht. Ook binnen de "groene sector" was er in het verleden soms te weinig specifieke expertise aanwezig om op foutloze wijze met eventueel aanwezige archeologische waarden om te gaan. Dat daarbij in aanloopfase dingen fout zijn gelopen, is een terechte vaststelling.

Het mag duidelijk zijn dat het niet de bedoeling is van natuurontwikkeling om het resterende bodemarchief te gaan bedreigen, op die plaatsen waar er relatief gezien nog het meest van overblijft: in het landelijk gebied. Vanuit de afdeling natuur scharen wij ons achter een holistische aanpak, waar archeologie integraal deel van uitmaakt. Wij zijn in deze partners, zodat we ook bij onze eigen mensen een cultuur moeten ontwikkelen, waarbij aandacht voor deze waarden voorop staat. Want het mag natuurlijk niet zo zijn, dat we zelf ten overstaan van archeologie doen wat we aan andere ruimtegebruikers wel eens verwijten: korte termijnpolitiek met het oog op een eenzijdige maximalisatie van een bepaald grondgebruik.

Momenteel wordt deze problematiek in onze provincie nog eens scherpgesteld naar aanleiding van een vergunningsaanvraag van een natuurvereniging om graafwerken uit te voeren en waar we als afdeling Natuur om voornamelijk archeologische redenen niet onverdeeld gelukkig mee waren. Daarbij werd door de afdeling een gesprek in het vooruitzicht gesteld om een kader op te stellen van

wat naar ons inzicht wel en wat niet kan. Zonder hierop al te ver vooruit te lopen, kunnen alvast volgende krijtlijnen worden meegegeven, waarbinnen het standpunt van de afdeling zich bevindt. Twee mogelijke scenario's doen zich daarbij voor: gave cultuurlandschappen en verstoorde terreinen.

In de eerste toestand, waarin bijvoorbeeld gave oudlandpolders verkeren, kunnen wat ons betreft geen graafwerken op ongerepte bodemprofielen gebeuren, ook al is de actuele vegetatie geeneens zo bijzonder en zouden hierbij niet direct archeologische waarden in het gedrang komen. In dezelfde gave cultuurlandschappen staat de leesbaarheid van het landschap eveneens hoog aangeschreven en worden bijvoorbeeld perceelpatronen bij voorkeur intact gehouden. Graafwerken kunnen hierbinnen uitsluitend op gronden die reeds in het recente verleden (Middeleeuwse manuele ontginningen vallen hier niet onder) werden vergraven. Voorbeelden zijn het herstellen van terreinen die met steengruis of aangevoerde grond werden opgehoogd. Uitzondering wordt gemaakt voor bijvoorbeeld het opnieuw op diepte brengen van microbegreppeling (hoogstens enkele decimeter "graafdiepte"). Het mag niet zo zijn dat om een snelle natuurwinst te realiseren in dergelijke landschappen aan "landschapsvervalsing" wordt gedaan. Bovendien is bestendige aandacht voor toevallige archeologische vondsten ook hier een vereiste.

In het tweede geval, waar geen relevante cultuurlandschappelijk samenhangende waarden (meer) aanwezig zijn, beschikken we als "natuurinrichters" over meer vrijheid om hetzij een landschap te creëren dat of nieuw is, of refereert naar een historisch landschapskader. Vooral bij "nieuwe" landschappen kunnen beduidende graafwerken het gevolg zijn. Daarbij zouden archeologische waarden - voor zover nog aanwezig - makkelijker in het gedrang kunnen komen dan in de gave cultuurlandschappen. Archeologie is in dat geval minstens een belangrijke randvoorwaarde. Dit betekent dat wij het leidmotief van de archeologie onderschrijven: de beste plaats waar archeologische waarden kunnen zijn, is steeds waar ze in situ terug te vinden zijn. Graven door archeologische sites mag dus in principe slechts indien werkelijk onvermijdbaar. Dat in dergelijk geval een noodopgraving noodzakelijk is, staat boven alle discussie verheven.

Uit het voorgaande blijkt hopelijk afdoende dat we onszelf niet als een onwillige partner van de archeologie beschouwen. Er werden in het verleden helaas fouten gemaakt, maar een afwegingskader wordt opgemaakt en - als steeds - staan we open voor constructieve samenwerking.

Wim Slabbaert
AMINAL, afdeling Natuur -
buitendienst West-Vlaanderen

Wenst u te reageren op deze lezersbrief of op een artikel in dit nummer? Of wil u net als bovenstaand auteur eens de aandacht vestigen op een actueel probleem in verband met het Vlaamse leefmilieu? Dat kan op volgend adres: Milieurama-REdACTIE, Tweerkenstraat 47, B-1000 Brussel, fax 02/230.53.89, polle.paulus@bblv.be. Vermeld wel steeds uw volledige naam, adres en telefoonnummer.

Een integraal afvalbeheer dat morgen ook nog werkt. Daar draait het om.

Indaver staat garant voor een integraal en duurzaam beheer van afvalstoffen. Hierbij staan veiligheid, zorg voor milieu, kwaliteit en openheid voorop. Zo streven we naar een duurzame samenleving in een gezond leefmilieu, voor onszelf én voor de generaties die na ons komen.

Indaver, voor een duurzaam afvalbeheer

INDAVER

EEN ZOMER VOL (O)ZON

Europese aanpak ozonproblematiek door België afgeblokt

Tekst: Bart Martens

Wie dacht dat de nieuwe paars-groene regeringen in ons land nu eens ernstig werk zouden gaan maken van de aanpak van de ozonverontreiniging, komt bedrogen uit.

Samen met enkele Zuid-Europese landen, heeft ons land het niet begrepen op een nieuwe Europese ontwerprichtlijn die de ozonoverlast en de verzuring drastisch wil aanpakken. Een weerbarstige Waalse gewestregering die haar economie geen enkele groeikans wil ontnemen en een Vlaamse overheid die onder druk van de industrie zelfs de doelstellingen uit het eigen milieubeleidsplan afvalt, laten tienduizenden hectare ecosystemen verder verzuren en missen de kans om jaarlijks 7000 levensjaren te redden die nu door de ozonverontreiniging verloren gaan. Als straks ons land zich tijdens de Europese Raad voor Leefmilieuministers in juni niet herpakt, wordt een historische kans op een gezonder milieu gemist.

Voor een grote groep mensen betekent de beloftevolle aankondiging van een warme zomer helaas geen goed nieuws. De inwerking van het krachtige zonlicht op een cocktail van stikstofoxiden (NO_x) en vluchtige organische stoffen (VOS) vult de atmosfeer met prikkelende ozondampen. Deze zorgen onder meer voor problemen met de ademhaling, prikkeling van de luchtwegen en oogirritatie. Tal van bejaarden, astmalijders en kleine kinderen moeten voor deze "fotochemische" smog naar binnen vluchten en zich kalmpjes houden. De overheid heeft voor deze mensen niets anders over dan de raad om binnen te blijven en te wachten tot het overwaait. Hoe erg het in ons land gesteld is, blijkt onder meer uit een studie van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie (IHE) naar de "oversterftes" die zich - als gevolg van de hoge ozonconcentraties - voordeden in de zomer van 1994. Het IHE tekende in de toen door Bond Beter Leefmilieu (BBL)

naar buitengebrachte studie, 1.200 meer sterfgevallen op dan normaal.

Colla's ozonbiljetten

Aan de basis van de ozonverontreiniging ligt de uitstoot van stikstofoxiden en vluchtige organische stoffen. Stikstofoxiden komen vrij bij de verbranding van fossiele brandstoffen. Vooral het autoverkeer, de elektriciteitscentrales, de grote stookinstallaties bij de industrie en de raffinaderijen zijn de grote boosdoeners. Vluchtige organische stoffen ontstaan bij de opslag en distributie van gas en benzine, het tanken van de wagen, het verdampen van solventen uit verven en oplosmiddelen, ... Het aanpakken van de ozonverontreiniging vraagt een drastische aanpak van de uitstoot van al deze stoffen.

De beleidsverantwoordelijken hebben zich steeds verscholen achter het feit dat het ozonprobleem een Europese aanpak vergt. "Gezien het grensoverschrijdend transport van de luchtverontreiniging heeft het weinig zin als België alleen bougeert," zo luidde het steevast. Met deze redenering kon jarenlang het non-beleid rond ozon worden uitgelegd. De jaarlijkse "ozonactieplannen" die onder druk van de publieke opinie bij de eerste ozonpieken steeds haastig in elkaar werden gestoken, hadden dan ook veel weg van 'papierentijgers'. Actieplannen met veel blabla en hier en daar wat symbolische acties zoals voormalig minister Colla's ozon-treinbiljetten. Druppeltjes op een wel zeer hete plaat.

Europa maakt er werk van

Maar Europa is niet blijven stilzitten. In juni vorig jaar publiceerde de Europese Commissie

ontwerprichtlijn tegen 2010 moeten gehaald worden, zijn slechts een eerste stap in de richting van de lange termijn doelen van het vijfde Europees Milieuactieprogramma. Dit strategische document stelt op termijn de volledige en effectieve bescherming van de bevolking in het vooruitzicht tegen met luchtverontreiniging gerelateerde negatieve gezondheidseffecten.

Bovendien moeten volgens het vijfde milieuactieprogramma op lange termijn ook alle ecosystemen van verzuring worden gevrijwaard. Deze Europese strategie kan duidelijk niet op de instemming van ons land rekenen. Tijdens een eerste informele bespreking van de ontwerprichtlijn in de Europese Raad voor Leefmilieu-ministers op 12 oktober van vorig jaar in Luxemburg, bleek dat ons land zich geenszins met de door de Commissie voorgerekende emissieplafonds kon verzoenen. Deze houding werd nogmaals herhaald op de ministerraad van 30 maart laatstleden in Portugal. Ook hier bevond ons land zich in het fraai gezelschap van voornamelijk Zuid-Europese landen als Spanje, Portugal en Italië, die de voorgestelde emissiereducties veel te verregaand vinden. Dat uitgerekend de nieuwe Belgische regering - waarvan toch een groenere koers verwacht zou mogen worden - dit Europees proces afremt, wekt bij de milieubeweging grote verbazing.

een ontwerprichtlijn met nationale uitstootplafonds voor ozonvormende en verzurende stoffen. Per land werden emissiereducties berekend voor stikstofoxiden (NO_x), vluchtige organische stoffen (VOS), zwaveldioxide (SO_2) en ammoniak (NH_3). De door de Commissie voorgestelde uitstootplafonds zijn het resultaat van een zoektocht naar de goedkoopste combinatie van reductiemaatregelen die ertoe leiden dat in elke regio binnen Europa (in elke raster van 150 op 150 km) onder meer de ozonoverdosis voor de bevolking met twee derden afneemt en het areaal ecosystemen dat onbeschermd is tegen verzuring met de helft. Deze doelstellingen, die volgens de

Protocol van Göteborg: gewogen en te licht bevonden

Dat van de nieuwe paars-groene regeringen in de strijd tegen ozonverontreiniging en verzuring niet veel verwacht moest worden, bleek al duidelijk in de houding van ons land ten aanzien van het zogenaamde multi-polluent-multi-effect protocol van Göteborg. Dat protocol - dat kadert in een verdrag van de Verenigde Naties rond grensoverschrijdende luchtverontreiniging en in december 1999 werd ondertekend - was qua methode en doelstellingen sterk vergelijkbaar met de Europese ontwerprichtlijn. Enig wezenlijk verschil is dat door het protocol meerdere landen

worden aangesproken. Ook landen uit Centraal- en Oost-Europa, Canada en de Verenigde Staten sluiten aan. Welnu, in de aanloop naar het protocol bleek al snel dat België zich niet kon verzoenen met de voorgerekende emissiereducties, noodzakelijk om binnen Europa op de meest kosteneffectieve wijze de vooropgestelde milieudoelstellingen te halen. Hoewel blijkt uit de milieurapporten van het Europees Milieuagentschap te Kopenhagen dat ons land per oppervlakte tot de grootste emitoren van ozonvormende en verzurende stoffen behoort en tevens ook in de "hot spot" ligt van de verzurende depositie en van de ozonvervuiling, kon ons land zich in Göteborg slechts akkoord verklaren met emissiereducties die een stuk onder deze van de buurlanden liggen en zelfs onder het Europees gemiddelde. Europees Leefmilieucommissaris Margot Wallström vond het resultaat van Göteborg - omwille van de ondermaatse engagementen van onder meer ons land - dermate teleurstellend dat ze het protocol weigerde te ondertekenen namens de Europese Unie.

(Overschatte) kosten lager dan baten

Natuurlijk verloopt de weg naar een schoner milieu niet pijnloos. Zo wordt de totale extra kost (bovenop de kosten van het reeds voorgenomen beleid) voor gans Europa geschat op 7,5 miljard Euro per jaar in 2010. Deze kost blijft echter een factor vier lager dan de berekende baten. Deze baten liggen tussen de 17 en de 32 miljard Euro per jaar. Daarbij moet opgemerkt worden dat de kosten - die ongeveer 0,08 procent van het Europees BNP zullen bedragen - sterk zijn overschat. Dat komt omdat voor het bereiken van de noodzakelijke reducties enkel dure technische end-of-the-pipemaatregelen werden in acht geno-

men, terwijl meer structurele maatregelen (bijvoorbeeld afbouw intensieve veehouderij) dikwijls veel goedkoper zijn. Bovendien werden de kosten berekend op basis van de huidige stand der techniek, terwijl verwacht kan worden dat tegen 2010 efficiëntere en goedkopere technieken zullen zijn ontwikkeld. Tenslotte werd uitgegaan van een autonoom scenario waarbij het energieverbruik tussen 1990 en 2010 met 20 procent toeneemt, wat volledig in tegenspraak is met de Kyoto-afspraken op het vlak van het terugdringen van de broeikasgassen. Nochtans zullen maatregelen gericht op het terugdringen van de broeikasgassen over het algemeen ook leiden tot een sterke vermindering van de uitstoot van stikstof-oxiden, die net als broeikasgassen vrijkomen bij de verbranding van fossiele brandstoffen. Volgens berekeningen van de Commissie zelf, zou bij een alternatief energiescenario waarbij de Europese engagementen in het kader van Kyoto min of meer zouden gehaald worden, de verwachte kosten voor het terugdringen van de ozonverontreiniging en de verzuring overeenkomstig de nieuwe ontwerpverplichtlijn ongeveer gehalveerd worden.

Extra uitdaging voor België

Voor België liggen de kosten per inwoner heel wat hoger dan het Europees gemiddelde. Door de hoge concentratie aan industriële bronnen, de hoge verstedelijkingsgraad en de hoge dichtheid aan wegtransport worden van ons land verdergaande inspanningen gevraagd. Daar staat tegenover dat ook de baten van het Europees ozonbeleid voor ons land veel hoger liggen. Nergens in Europa wordt de volksgezondheid door de ozonverontreiniging zo sterk bedreigd als bij ons. Uit de berekeningen die werden gemaakt in het kader van de Europese ontwerpverplichtlijn, blijkt alvast dat bij naleving van de voorgestelde uitstootplafonds de baten op vlak van verminderde gezondheidskosten, verminderde aantasting van gewassen en gebouwen in ons land de kosten voor het bereiken van de plafonds ruimschoots overstijgen. Zo worden de extra kosten voor ons land geraamd op zo'n 1 miljard Euro per jaar (vanaf 2010), terwijl de jaarlijkse baten worden geschat op zo'n 1,6 miljard Euro. Ook hier is zeker sprake van een overschatting van de kosten. Uit voorlopige berekeningen van de Vlaamse Landmaatschappij blijkt bijvoorbeeld dat de vooropgestelde ammoniakreducties binnen de landbouw realiseerbaar zijn met een jaarlijkse investering van 7 à 11 miljard BEF, in plaats van de 20 miljard BEF die geraamd werd.

Vanuit maatschappelijk-economisch oogpunt is er bijgevolg geen enkele reden om minder ambitieuze reductie-inspanningen dan deze uit de ontwerpverplichtlijn na te streven. Integendeel: verdere reducties dan diegene die noodzakelijk zijn om de tussenliggende milieudoelstellingen te halen, zullen voor de maatschappij meer opbrengen dan dat ze de doelgroepen (industrie, huishoudens, transport en landbouw) kosten.

Betutteling van overheid door industrie

Het Belgisch standpunt is daarom voor de milieubeweging onaanvaardbaar. Het is duidelijk dat de gewestelijke overheden in ons land zich veel te sterk door de industrie hebben laten betuttelen. Zo werden door het Vlaams gewest uitge-

breide onderhandelingen gevoerd met de verschillende betrokken sectoren. De milieumanager AMINAL heeft zich daarbij praktisch steeds neergelegd bij de uitstootbeperkingen die de verschillende sectoren zelf aanvaardbaar achten. De milieubeweging werd daarentegen in het vooroverleg nooit gehoord, laat staan dat pogingen werden ondernomen om het Vlaams parlement in dit toch uitermate belangrijk dossier te betrekken. Deze uitstootbeperkingen voor stikstofoxiden en vluchtige organische stoffen die het Vlaams gewest aanvaardbaar achtte in het protocol van Göteborg, gaan zelfs minder ver dan wat in het Vlaams Milieubeleidsplan 1997-2001 werd opgelegd!

Een aantal maatregelen die buurlanden wel degelijk doorvoeren, wordt door de industrie in ons land als te duur beschouwd (onder meer de secundaire ontstikkingsinstallaties op gasgestookte centrales). Het Vlaams gewest vindt het ook onrealistisch om de technisch haalbare normen voor nieuwe installaties tegen het jaar 2010 reeds op te leggen voor bestaande installaties. Nochtans werd bij de invoering van Vlare II begin jaren '90 opgelegd dat bestaande installaties binnen een nog kortere periode (tegen uiterlijk 1 januari 1999) aan de normen van nieuwe installaties moesten voldoen. Nu lijkt zo'n inhaaloperatie voor bestaande installaties over een periode van 10 jaar op eens niet meer haalbaar.

Regeerakkoord blijkt holle retoriek

Het standpunt van de nieuwe paars-groene regeringen in ons land steekt schril af tegen de ambities die bleken uit het Vlaams en federaal regeerakkoord. Het Vlaams regeerakkoord heeft het onder meer over het "onverkort uitvoeren van de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende de dringende behoefte aan een Vlaams urgentieprogramma ter bestrijding van de overmaat aan ozon in de troposfeer". En ook ten aanzien van het Europees en internationaal milieubeleid werden ronkende verklaringen opgenomen: "Het Vlaamse milieubeleid moet herijkt worden zodat minstens de Europese normen worden gehanteerd. (...) Waar op basis van onderzoek en metingen blijkt dat vanuit milieuoogpunt de toestand slechter is dan in Europa, moeten evenwel maatregelen en normen worden uitgewerkt die verder gaan dan strikt vereist is op Europees vlak. Milieunormen, inzonderheid gezondheidsnormen, worden afgestemd op de behoeften van de meest kwetsbare groepen van onze samenleving en gebiedsgericht op kwetsbare ecosystemen (natuur). (...) In het internationaal milieubeleid neemt de Vlaamse regering een actieve rol op en steunt ze de voorstellen die duurzaamheid bevorderen." Ook in het federaal regeerakkoord wordt het voornemen geuit "alle medewerking [te zullen] verlenen aan initiatieven die een goed internationaal beleid inzake duurzame ontwikkeling kunnen schragen."

Ecolo: reservewiel aan Waalse regeringswagen

De praktijk is duidelijk anders. Het gebrek aan verantwoord leiderschap van de nieuwe paars-groene coalities heeft tot gevolg dat in ons land zo'n 58.000 hectaren ecosysteem minder

beschermd zullen worden tegen oververzuring dan in het scenario dat door de Europese ontwerpverplichting wordt voorgesteld. Indien ons land zich bij de uitstootplafonds van de ontwerpverplichting zou neerleggen, zouden bovendien 7000 levensjaren per jaar extra gered worden. Toch wel de moeite om even bij stil te staan.

Op pagina's 8 tot en met 11 van dit nummer wijt federaal minister van Leefmilieu Aelvoet de lauwe houding van ons land aan de Waalse gewestregering die geen verdere engagementen wil nemen. Wallonië wil de groeimogelijkheden van haar industrie niet op voorhand inperken en wil niet vooruitlopen op het eigen Waalse plan ter bestrijding van de luchtverontreiniging, waaraan momenteel hard wordt getimmerd. Nochtans zal de verdere afslanking van de zware industrie in Wallonië juist heel wat "goedkope" emissiereducties mogelijk maken. Dat Ecolo in Wallonië er niet in slaagt een grotere stempel op het beleid te drukken zou dan weer te maken hebben met het feit dat de inbreng van Ecolo in de Waalse gewestregering mathematisch gezien niet nodig is om een meerderheid te vormen.

Maar het is toch niet omdat Ecolo in Wallonië het groene reservewiel aan de regeringswagen is, dat de paars-groene regering geen verdergaande stappen zou kunnen zetten? De nu door Vlaanderen internationaal aanvaarde reducties gaan zelfs minder ver dan wat in het Vlaams Milieubeleidsplan werd vastgelegd.

En zo zal ons land het kleine vuile kindje van de Europese Unie blijven. Met een nieuw ozonactieplan dat als vanouds niet veel meer is dan wat 'doekjes voor het zweten' tijdens een hete en gevaarlijke zomer. Een zoethoudertje voor de publieke opinie die nog tot lang na 2010 zal moeten wachten voor ze eindelijk opgelucht zal kunnen ademen.

DOEK OVER DOEL

Voorbode voor heel wat nieuwe infrastructuurterreur

Tekst: Bart Martens

Het kwam als een donderslag bij heldere hemel. De beslissing van de Vlaamse regering over Doel. Zowat de slechts denkbare beslissing die kon genomen worden. Doel krijgt nog wat respijt, maar dat is wellicht slechts uitstel van executie. De strop rond het dorp wordt enkel wat langzamer aangehaald. Het lot van het polderdorp wordt immers volledig afhankelijk gemaakt van de komst van een tweede containerdok. Over de omgeving van het dorp bestaat minder onduidelijkheid. De tot Europees vogelrichtlijngebied uitgeroepen polders rond het dorp, moeten wijken voor de uitbreiding van de haven. Het megalomaan Strategisch Plan Waaslandhaven van de vorige Vlaamse regering en de ruimtelijke vertaling daarvan in de gewestplannen wordt door de nieuwe paars-groene coalitie gewoon verder gezet. Dorp en omgeving moeten zich schikken naar de haven, terwijl juist het omgekeerde had moeten gebeuren.

De reactie bij de milieubeweging was er één van verontwaardiging en ongeloof. Immers: op basis van de resultaten van de - in het regeerakkoord aangekondigde - leefbaarheidsstudie, kon een heel ander scenario worden verwacht. In tegenstelling tot wat de vorige Vlaamse regering had doen geloven, wees die studie immers uit dat de leefbaarheid van Doel niet zou worden aangetast door de aanleg van het Deurganckdok. In een "inbreidingsscenario" waarbij de polders rondom het dorp open blijven en de haven zich binnen zijn huidige grenzen ontwikkelt, was zelfs een ruime meerderheid van de dorpsbewoners bereid te blijven.

Carte blanche voor havenbedrijf

Wie dacht dat daarmee de zaak gered was en de haven zich wel zou schikken binnen de randvoorwaarden die de leefbaarheid van het dorp zouden garanderen, had het duidelijk mis. Het regeerakkoord stelde immers ook dat de "principes van het Strategisch Plan Waaslandhaven"

gerespecteerd dienden te worden. De optie voor de bouw van een tweede containerdok was één van de principes van het megalomane uitbreidingsplan. Voor de politieke waterdragers van de haven binnen VLD en SP was dat voldoende om het lot van Doel afhankelijk te stellen van de wens van de haven voor zo'n tweede containerdok. Het havenbedrijf krijgt daarmee volledig "carte blanche". Zij moet enkel nog aantonen dat het tweede dok "noodzakelijk" is. Gezien de quasi onbestaande "weerbaarheid" van onze beleidsverantwoordelijken tegen de dictaten van het havenbedrijf, moet dat voor de havenbaronnen een makkie worden. Alle hindernissen voor zo'n tweede dok worden ondertussen uit de weg geruimd. Doel dorp moet tegen 2004 volledig ont-eigend zijn. Zij die met het zwaard van Damocles van het tweede dok boven hun hoofd toch willen blijven, kunnen in afwachting in het "huurdorp" blijven verder leven.

Vluchtweg

Elke groei die zich aandient moet blijkbaar "geacommodeerd" worden, zelfs als daarvoor een dorp moet worden ontruimd, unieke en onvervangbare natuurwaarden op de schop moeten worden genomen of elders (in Zeebrugge) haveninfrastructuur er volkomen verweesd komt bij te liggen. Maar zelfs als men het primaat van de economie boven alle andere waarden zou aanvaarden, dan nog had het zo'n vaart niet moeten lopen. Voor het geval het zou mislopen en de verdere uitbreiding van het havengebied zou worden gestuit, had het havenbedrijf immers een vluchtweg klaar. Sinds een half jaar is het havenbedrijf bezig met het onderzoek naar het doortrekken van het Deurganckdok tot het ongebruikte Verrebroekdok. Alzo kan een tweede containerdok gerealiseerd worden in het huidige reeds opgespoten havengebied en kunnen zonder Doel of omgeving te raken, de principes van het Strategisch Plan op dit punt toch gerespecteerd blijven. Dat van deze inbreidingsmogelijkheden geen gebruik wordt gemaakt om de harde grens van het Strategisch Plan naar binnen toe te verschuiven en het dorp met omgeving definitief te redden is onbegrijpelijk.

Partijen likken wonden

Vooraf Agalev heeft na de beslissing van de Vlaamse regering de bonen mogen vreten. De groene partij had zich namelijk als geen andere in het dossier geprofileerd. Met de in het regeerakkoord aangekondigde leefbaarheidsstudie, dacht Agalev "een voet tussen de deur" te hebben. Dat die deur uiteindelijk zo pijnlijk hard op het partijgezicht zou dichtklappen, was makkelijk te voorspellen. Een week voor de beslissing kondigde Jos Stassen nog aan dat Agalev zich hoe dan ook niet bij een "sterfhuisconstructie" of een "Lillo-scenario" zou neerleggen. In het akkoord dat uiteindelijk uit de bus kwam, werd het een combinatie van beide: Doel wordt een enclave in een uitgestrekte industriegebied, terwijl niemand weet hoelang het als enclave kan blijven bestaan. Maar natuurlijk gaan ook de andere partijen niet vrijuit.

Ook de Volksunie ging voluit voor het behoud van het dorp. Het Wase partijboegbeeld Nelly Maes wist het partijbestuur voor het behoud van dorp en polders te overtuigen. De VU-ministers hebben zich er wel weinig aan gelegen gelaten.

Binnen de regering speelden ze volkomen *cavalier seul* en lieten ze zich het hele doemscenario mee op de mouw spelden. En de VLD dan? Deze "partij van de burger" heeft samen met de SP mee het Strategisch Plan Waaslandhaven doorgedrukt, alsook de ruimtelijke vertaling ervan in de gewestplannen. Het Strategisch Plan heeft niet alleen geen enkel juridisch statuut, het is ook nooit aan een openbaar onderzoek of aan een inspraakronde onderworpen. Het plan is een gesloten-kamertjes-consensus tussen haven en industrie. Dat volgens de auditeur van de Raad van State de eerste wijziging van gewestplan (waarbij het Deurganckdok wordt ingekleurd en Doel de bestemming van industriegebied krijgt) met haken en ogen aan elkaar zit, weerhoudt de regering er niet van om nu al haar fiat te geven voor de doordruk van het Strategisch Plan in een tweede gewestplanwijziging. Dat de resultaten van het openbaar onderzoek rond de tweede gewestplanwijziging nog niet rond zijn, is blijkbaar ook van ondergeschikt belang. Als toonbeeld van inspraak en betrokkenheid van de burger bij de besluitvorming kan dat tellen.

Tenslotte is ook de SP in het Doeldossier zwaar uit de bocht gegaan. In haar Toekomstcontract legt de SP wel ronkende verklaringen af over verdergaande CO₂-reductie en het *dematerialiseren* van de economie. Daarbij wordt zelfs lippen dienst bewezen aan concepten als "factor 4" en "factor 10" (vier-, respectievelijk tienmaal efficiënter omspringen met energie en grondstoffen). In de praktijk steunt zij een evolutie die daar omgekeerd evenredig aan is en juist de ongebreidelde expansie van transport- en energie-intensieve sectoren binnen onze economie verder stimuleert. Dat maakt haar ecologische aspiraties ongeloofwaardig.

Doel overgeromantiseerd?

Sommige politici en waarnemers trachten nu de houding van de regeringspartijen te vergoelijken door het Doeldossier af te doen als een lokaal dossier. De strijd om een overgeromantiseerd polderdorpje dat toch al reeds volledig in de tang zat van de oprukkende haven en industrie. Het dorp zou eindelijk maar eens plaats moeten ruimen voor het onvermijdelijke. Elk weemoedig "Terug naar Oosterdonk"-gevoelen daarbij is een fundamentele negatie van de moderniteit waarin we vandaag leven.

Welnu, het dossier Doel is geen lokaal dossier. Doel moet plaatsruimen voor de uitbreiding van een haven die nu reeds - na Houston - de grootste concentratie kent aan chemische bedrijven ter wereld! In het zeehavengebied Antwerpen wordt vandaag reeds een kleine 20 procent van de totale NO_x-uitstoot geëmitteerd die vanaf 2010 volgens een nieuwe Europese ontwerprijtlijn in heel België nog mag vrijkomen. Voor SO₂ bedraagt de huidige uitstoot in het havengebied zelfs 65 procent van de toekomstige toegelaten Belgische uitstoot. Voor de uitstoot van vluchtige organische stoffen is dat 33 procent. Dit om nog maar te zwijgen van de enorme uitstoot van broeikasgassen en de duizenden tonnen kanker- en verwekkende stoffen die jaarlijks de lucht worden ingeblazen.

Als de overheid er vandaag voor kiest om honderden hectaren door de Europese Vogelrichtlijn beschermde polders op te offeren voor de verdere

uitbreiding van de havenindustrie, dan brengt dat de realisatie van de internationale milieudoelstellingen ernstig in gedrang. Daardoor zullen in andere sectoren van onze economie aanvullende en veel duurdere maatregelen getroffen moeten worden om de stimulering en ongebreidelde expansie van de havenindustrie en transportsector te compenseren. Tegen deze extra kosten, wegen de directe economische baten van een verdere havenuitbreiding niet op.

Infrastructuurterreur

Bovendien is de beslissing rond Doel de voorbode van heel wat nieuwe infrastructuurterreur. Het havenbedrijf zal kosten nog moeite sparen om aan te tonen dat voor het aanzuigen van meer dan 10 miljoen containers per jaar, de aan- en afvoerwegen moeten aangepast worden. Alleen al de aanleg van het Deurganckdok, doet de verkeersdruk in de Kennedytunnel met zo'n 5 à 6 procent toenemen en het aantal file-uren nog met veel meer. Een derde uitdieping van de Westerschelde, een sluiting van de Kleine Ring rond Antwerpen, een verbinding E17-Liefkenshoek, een tweede goederenspoorontsluiting voor de haven op rechteroever, ... Het past allemaal in het kraam van zij die van onze regio de grootste poort naar het Europees continent willen maken en ons doen verworden tot de koelies van gans Europa. Nu binnen de Vlaamse regering het soortelijk gewicht is gekend van die partijen die menen het ecologische gedachtegoed aan te hangen, doet dat niet veel goeds beloven. ■

'Milieubeweging en inwoners Doel boeken eerste overwinning': Raad van State schorst gewestplanherziening en bouwvergunning voor aanleg Deurganckdok

In haar zitting van 31 mei schorste de Raad van State de gewestplanherziening en de bouwvergunning voor de aanleg van het Deurganckdok. Het rechtcollege floot de regering terug omdat ze onterecht gebruik heeft gemaakt van de spoedprocedure voor advies bij de Raad van State. De vorige Vlaamse regering poogde immers om - vlak voor de verkiezingen van 13 juni 1999 - nog snel een beslissing te forceren. Daarvoor werd bij hoogdringendheid een spoedadvies gevraagd aan de Raad van State, binnen drie dagen! Op deze manier kon de Raad van State onmogelijk ten gronde beoordelen of de voorgestelde gewestplanherziening wel in overeenstemming is met andere wetten en decreten. Bovendien werd op deze manier de volgende regering - de huidige paars-groene coalitie dus - voor voldongen feiten geplaatst.

Het is nu wachten op de behandeling van de zaak ten gronde, alsook op de uitspraken in het tiental overige rechtszaken die BBL en WNLW hebben lopen bij de Raad van State en de Europese Commissie.

De Vlaamse Milieumaatschappij houdt het voor u in de gaten.

(zie pag. 4)

Landbouwer, industrieel of gewone burger, de Vlaamse Milieumaatschappij houdt het voor u in de gaten. Zowel de kwaliteit van water, lucht en leefmilieu als uw bijdrage eraan. In haar nieuwe tijdschrift "de verrekijker" komt elke 3 maand één milieuthema aan de beurt. In het eerste nummer spit zij de landbouw grondig uit.

De Vlaamse Milieumaatschappij is het 'argus oog van Vlaanderen'. Op basis van voortdurende metingen controleert zij de kwaliteit van water, lucht en leefmilieu. Daarbij legt zij de vinger op de wonde en duidt ze oorzaken en gevolgen van de vervuiling aan. Tegelijk bepaalt ze hoe het anders en beter kan.

Ook u wil er waarschijnlijk meer over weten. Over de relatie tussen de landbouw en onze leefomgeving. Of meer algemeen, over hoe ons milieu eraan toe is. Over wat eraan gedaan wordt en wat u er zelf kan aan doen.

Bel de Vlaamse Infolijn op 0800/3 02 01. En vraag de eerste "verrekijker" aan. Of beter nog, neem een abonnement. Dan ontvangt u ook alle volgende nummers. Gratis. Da's geen geld voor een beter milieu.

De Vlaamse Infolijn
0800 / 3 02 01

elke werkdag tussen 9 en 19 uur